

Holy Bible

Aionian **Edition®**

Luka

Chergash Luke

Holy Bible Aionian Edition ®

Luka

Chergash Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/21/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0

Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

AionianBible.org

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language

Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Chergash Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Chergash Romani at AionianBible.org/History

06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
10/20/24 - Gospel Primer handout format.
11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

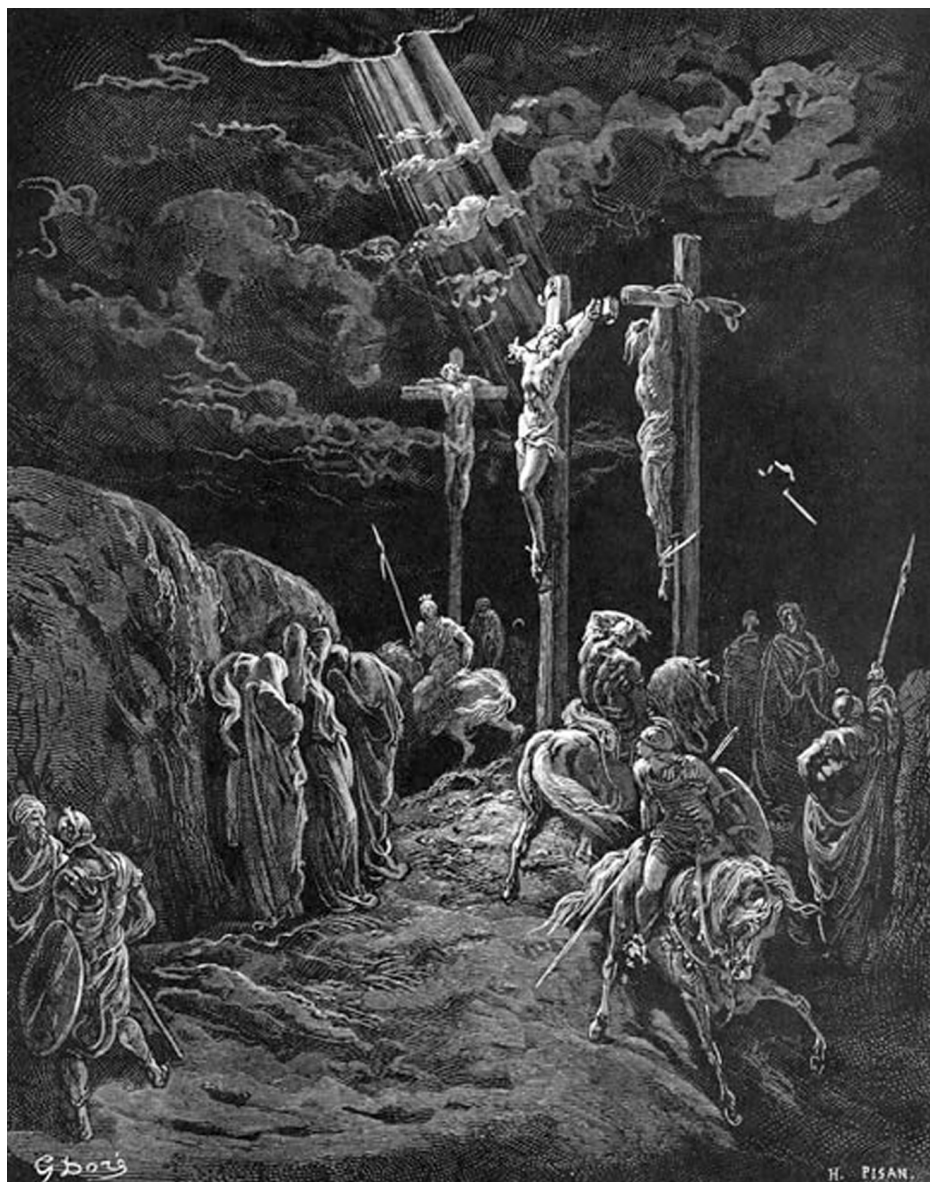
NEW TESTAMENT

Luka 1

APPENDIX

Reader's Guide
Glossary
Maps
Destiny
Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e
vojnukurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drze.

Luka 23:34

Luka

1 Poštuime Teofile, ramov tuće zbog godova kaj but džene line te ramon okola događajurja save o Del obećisarda majsigo prekal e prorokurja, a save dogodisajle maškar amende. **2** Von godova ramosardine prema okova so majanglal phendine e očevicurja thaj sluge e Alavešće. **3** Zato vi me odlučisardem Teofile, te ramov tuće sa po redo, pošto pomno sa katar o početko istražisardem, **4** gajda aveja sigurno kaj si okova sikavipe savo primisardan pouzdano. **5** Ande vrjama kana vladilas o Judejsko caro o Irod, sas varesavo rašaj savo akhardolas Zaharije andar e Avijasko rašajesko redo. A lešći romnji sas isto andar e Aronosko pleme. Lako alav sas Jelisaveta. **6** A liduj sas pravedne anglo Del, thaj trajinas sa po zakono thaj pe okova so sas odredime anglo Gospod, bi manako. **7** A nas len čavra, kaj e Jelisaveta našti ačhelas khamni, a liduj već phurile. **8** Jek đes kana o Zaharija služilas e Devlešće ando Hramo kaj po dužnost avilo o redo kana lešći grupa rašaja trubunas te služin, **9** prema e rašajengo običaj odabirisardine les gajda kaj čudine e kocka te del ando Svetište e Gospodesko te kadil. **10** Pale vrjama kana kadilas pe ando Hramo, sa o them sas avri thaj molinas pe. **11** A e Zaharijašće sikadilo o anđelo e Gospodesko savo ačhelas pe desno rig e žrtvenikosko katar savo kadilas pe. **12** Kana dikhla les o Zaharije, zurale darajlo. **13** A o anđelo phendas lešće: "Na dara, Zaharija! Kaj si ašundi čiri molitva: čiri romnji e Jelisaveta bijanela tuće čhave thaj tu de les alav Jovan. **14** Zbog leste aveja bahtalo thaj radosno thaj e buten raduila lesko bijandipe, **15** kaj avela baro anglo Gospod. Či pijela mol niti pimo savo matarel. Pherdola e Sveto Duhosa još ando di pire dejako. **16** Vo boldela e but Izraelconen e Gospodešće lende Devlešće. **17** Džala anglo Gospod sago glasniko pherdo duho thaj sila, sago o proroko Ilija. Pomirila e daden lende čhavenca a e nepokorne umurja boldela gajda te prihvatin o razumnost okolengo save si pravedne. Pripremila e theme pale e vrjama kana o Gospod avela." **18** A o Zaharija phendas e anđelošće: "Sar me džanava kaj godova avela čače? Kaj me sem purano thaj e romnji mungri dija ande pire purane brš." **19** A o anđelo phendas lešće: "Me sem o anđelo Gavriilo, savo ačhav anglo Del te služiv thaj bičhaldo sem te čerav svato tusa thaj te javiv tuće akaja bahtali nevimata. **20** A akana andar godova kaj či pačajan zanemija thaj našti čereja svato dži ko đes dok či avel e vrjama pale godova thaj mungre alava

či pherdon." **21** A o them ažučarelas avri e Zaharija thaj začudisajle so gači zadržisajlo ando svetište e Hramosko. **22** A kana napokon inljisto, našti čerelas svato, nego e znakonenca probisarda te phenel lende so sas ando Hramo thaj von hačardine kaj sas les viđenje ando svetište e Hramosko. **23** Thaj kana završisajle e desa lešće službaće ando Hramo o Zaharije delotar čhere. **24** A posle godola desa, lešći romnji e Jelisaveta ačhili khamni thaj pandž čhon či inkjelas avri andar piro čer thaj motholas: **25** "O Gospod milostivo dikhla pe mande kaj fuljardas mandar o ladžavo anglo them." **26** Kana e Jelisaveta sas khamni šov čhon, o Del bičhaldas e anđele Gavriilo ando cikno galilejsko gav savo akhardolas Nazaret, **27** ke Marija savi sas još čhej thaj sas mangli palo manuš, savo akhardolas Josif, savo sas potomko e carosko Davidosko. **28** Kana o anđelo dijas late andre phendas laće: "Raduisar tut, kaj o Del si pherdo milosti prema tute! O Gospod si tusa." **29** Pe godola alava e Marija uznemirisajli thaj počnisarda te gindil so značil godova pozdrav. **30** A o anđelo phendas laće: "Na dara Marija! Kaj o Del iskažisardas tuće piri ljubav." **31** Ake ačheja khamni thaj bijaneja čhave saves deja alav Isus. **32** Vo avela baro thaj akhardola Čhavo e Majbare Devlesko thaj o Gospod Del dela les autoriteto te vladil sago o caro David savo sas lesko prapapo. **33** Vo vladila e Jakovešće plemenova dži ko veko thaj lešće carstvošće či avela krajo. (aiñon g165) **34** A e Marija phendas e anđelošće: "Sar godova avela kana sem još čhej?" **35** A o anđelo phendas laće: "O Sveto Duho fuljela pe tute thaj e sila e Majbare Devlešći avela pe tute thaj zasenila tut. Zato vi okova savo bijandola avela sveto thaj akhardola o Čhavo e Devlesko. **36** Ake vi čiri bibi e Jelisaveta, ačhili khamni ande piri purani vrjama thaj avela lat čhavo. Okoja isto manušnji pale savi phenenas kaj našti avel lat čavra, već si šov čhon khamni. **37** Kaj, e Devlešće khanči naj nemoguće!" **38** A e Marija phendas lešće: "Ake, sluškinja sem e Gospodešći, neka avel mande pe čire alava." Thaj o anđelo delotar latar. **39** Varesave đesa majposle e Marija siđardas ande gorsko krajo e Judejako. **40** Kana aresli okote dija ande Zaharijasko čer thaj pozdravisajli e Jelisavetava. **41** Kana e Jelisaveta ašunda e Marijako pozdrav, o čhavro huklo ando lako di, a e Jelisaveta pherdili e Sveto Duhosa. **42** Pale godova e bahtatar čhuta muj e bare glasosa: "Majblagoslovime san tu, Marijo, katar sa e manušnja thaj blagoslovime o čhavro ande čiro di. **43** Savi čast si man, te tu e dej mungre Gospodešći aves mande! **44** Kaj ake čim čiro pozdrav avilo dži ke

mungre kan, e bahtatar o čhavro huklas ande mungro di. **45** Blago tuče kaj pačajan kaj pherdola okova so phendas tuče o Gospod!" **46** E Marija askal phendas: "Barjarel e duša mungri e Gospode! **47** Taj raduil pe o duho mungro e Devlešće mungre Spasitelješće. **48** Kaj milostivo dikhla pe mande pe piri ponizno sluškinja, katar akana sa e manuša akharena man blagoslovime. **49** Kaj o silno Del, savesko si alav sveto, čerda mande baro lačhipe. **50** Kaj o Del si milostivo; e milost lešči si katar e čang dži ke čang okolende save daran lestar. **51** Pire močno vastesa čerel silne dela taj odbacisardas pestar okolen save si barikane ande pire ile. **52** Čhudas tele katar o prestolje e vladaren, a vazdas e poniznen. **53** E bokhalen čaljarda e lačhipaja, a e barvalen mukla čuče vastenca. **54** Huklo ando pomoć pire slugende e Izraelconende taj či bistardas te avel milostivo **55** sago kaj obečisarda amare prapaponende, e Avramešće taj lešće potomkonende dži ko veko." (aiōn g165) **56** A e Marija ačhili ke Jelisaveta varekaj katar trin čhon taj askal bolda pe čhere. **57** A e Jelisavetače avili e vrjama te bijanel taj bijanda čhaves. **58** Kana ašundine laće komšije taj laći familija kaj o Gospod sas gajda lačo taj milostivo prema late, raduisajle zajedno lasa. **59** A kana e čhavres sas ohto đes o them čida pes po obred te obrezin e čhavre. Taj line te den les alav Zaharija, sago kaj bučhol lesko dad. **60** Ali e Jelisaveta phendas: "Na! Lesko alava avela Jovan!" **61** A von phendine laće: "Pa khonik ande čiri familiji či bučhol gajda." **62** Zato e znakonenca phučline e čhavrešće dades sar vo kamel te del alav e čhaves. **63** O Zaharija manglas e pločica pe savi šaj te ramol taj ramosarda: "Jovan si lesko alav." Taj savora začudisajle. **64** Taj odma o Del putardas lesko muj taj oslobodisardas lešči čhib taj o Zaharija počnisarda te čerel svato taj te slavil e Devle. **65** A e Devlešči dar lija sa lende komšijen po gorsko krajo e judejako taj čerelas pe svato pale akala dogadžaja. **66** Taj savora save ašundine pale akala dogadžaja, gndinas taj phučenar pe ande peste: "So avela katar akava čhavro? Čače si o vas e Gospodesko pe leste." **67** O Zaharije, o dad e čhavresko, pherdilo e Sveto Duhosa, taj prorokuisardas alavenca: **68** "Blagoslovime o Gospod o Del e Izraelosko kaj avilo taj izbavisarda pire theme! **69** Vazdas amende silno spasitelje andar o potomstvo pire slugasko e Davidesko, **70** sago kaj dumut obečisarda po muj pire svete prorokonengo (aiōn g165) **71** kaj izbavila men katar amare dušmaja taj andar e vas savorende save mrzin men. **72** Sas milostivo amare pradadende taj ispunisardas

piro sveto savezo, **73** e solah savi dija e Avramešće amare pradadešće. **74** Izbavisarda men andar amare dušmajende vas, te šaj služisaras lešće bi darako, **75** ando svetost taj ande pravda angle leste dokle god sam džude. **76** A tu, Jovane čhaveja mungreja, akhardoja proroko e Majbare Devlesko kaj džaja anglo Gospod te lačhares lesko drom. **77** Sikaveja e Devlešće theme sar te pindžaren o spasenje kroz o jartipe lende bezehendar. **78** Zbog e bari milost amare Devlešči, osvanila amende andar e visine e nevi detharin **79** te anel svetlo okolende save trajin ando tunjariko taj ande dar katar o smrto taj te upravisaresh amare korakurja po drom e mirosko." **80** A o čhavro Jovano barjolas taj zuravolas ando duho. Kana barjilo, trajilas ande pustinja sa dok či započnisardas e javno služba angle Izraelcurja.

2 Ande godoja vrjama kana bijandilo o Jovano, inklijsti e zapoved katar o rimsko caro Avgusto te sa o them savo trajilas ando Rimsko carstvo avel ramome ando popis stanovništva. **2** Akava sas o prvo zapis kana o Kvirinije vladilas e Sirijava. **3** Sa e manuša teljardine ande pire gava te ramon pe palo popis. **4** Gajda vi o Josif teljardas andar o gav Nazaret andar e galilejsko regija, ando Vitlejem e judejsko regija kaj sas o David bijando, kaj o Josif sas potomko e carosko Davidesko **5** te prijavil pe palo zapis zajedno pire verenicasa e Marijasa savi sas khamni. **6** Dok sas ando Vitlejem avili laći vrjama te bijanel, **7** taj bijandas pire prvo čhaves, pačarda les taj čhuta les ande jasle kaj nas than ande gostijonica. **8** Ande godoja isto regija savi sas paše pašo Vitlejem sas e pastirja save inčarenas e račaći straža pe pašnjakurja ke pire bakhre. **9** Andar jekhvar o anđelo e Gospodesko ačhilo maškar lende taj obasjaisarda len e slava e Gospodešči, a von zurale darajle. **10** A o anđelo phendas lende: "Na daran! Kaj ake, anav tumende e Bahtali nevimata pe bari bah sa e themešće. **11** Kaj ades bijandilo tumende o Spasitelj, savo si o Gospod Hrist ando gav kaj bijandilo o caro David! **12** Ake o znako pe savo pindžarena les: aračhena e čhavre pačarde sar pašljol ande jasle." **13** Ande data e anđelošće pridružisajli e bari vojska anđelurja taj slavinar e Devle alavenca: **14** "Slava e Devlešće ande nebeske visine, taj pe phuv miro e themešće savenca si o Del zadovoljno!" **15** Čim e anđelurja boldine pe ando nebo, e pastirja phenenas jek avrešće: "Hajde džas dži ko Vitlejem, te dikhas so godova okote dogodisajlo, so phendas amende o Gospod." **16** Sigo aviline ando than o Vitlejem taj arakhline e Marija, taj e Josife

thaj e čhavres savo pašljol ande jasle. 17 A kana dikhline e čhavres, e pastirja phendine savorende sa so o anđelo phendas lende palo čhavro. 18 A savora save ašunenas e pastiren divisajle okolešće so phenenas pale godova čhavro. 19 A e Marija sa akala alava aračhelas ande piro ilo thaj stalno gindilas pale lende 20 Pale godova e pastirja boldine pe palpale, hvalinas thaj slavinas e Devle pale sa so dogodisajlo sago kaj vi phendas lende o anđelo. 21 A kana avilo o ohtoto đes sar o čhavro bijandilo, trubujine te obrezin e čhavres, thaj dine les alav Isus, sago kaj phendas o anđelo dok još e Marija či ačhili khamni. 22 Kana navršisajle e đesa katar lengo šilaipre prema e Mojsijsko zakon o Josif thaj e Marija indardine e čhavres ando Jerusalem te predain les e Gospodešće 23 (sago kaj si ramome ando zakono e Gospodesko: "Svako prvo bijando, a muško čhavo neka posvetil pe e Gospodešće") 24 thaj den e žrtva (sago kaj phenel e Gospodesko zakon: "duj grlice ili dui terne goluburja"). 25 Ande godoja vrjama trajilas ando Jerusalem varesavo manuš savo akhardolas Simeon. Vo sas zurale pravedno thaj pobožno manuš thaj ažučarelas te avel o Mesija te spasil e Izraelcen. O Sveto Duho sas pe leste 26 thaj objavisarda lešće kaj či merela dok či dičhel e Gospodešće Mesija. 27 Potaknime katar o Sveto Duho avilo ando Hramo baš kana o dad thaj e dej anenas e čhavre e Isuse te izvršin okova so rodelas o Mojsijsko zakon. 28 O Simeon lija e čhavres ande pire vas thaj hvalisarda e Devle alavenca: 29 "Akana, Gospode, šaj me čiro sluga te merav ando miro sago kaj phendan. 30 Kaj e jakha mungre dikhline o spasenje čiro, 31 savo pripremisan dan angle sa o them, 32 o svetlo te prosvetlil aver themen pe slava čire themešći e Izraelošći." 33 E Isusesko dad thaj lešći dej divisajle okolešće so o Simeon phenelas pale leste. 34 O Simeon askal blagoslovisarda len thaj phendas e Isusešće dejaće e Marijaće: "O Del odredisardas pale akava čhavro te e but e manušenđe ando Izrael avel palo propast thaj butenđe palo vaskrsenje. Vo si odredime te avel e Devlesko znako, ali o but o them odbacila les. 35 Akava avela sar te sikadon e gindimata save si garade ande but e ile. A vi tuće korkoraće o mačo hvarela čiro ilo." 36 A okote sas vi e Devlešći proročica savi akhardolas Ana, e Fanuilovešći čhej, voj sas andar e Asiresko pleme thaj sas zurale purani. Trajilas pire romesa samo efa brš, 37 a pale godova trajilas korkoro sar udovica dži ke ohtovardeš thaj štar brš. Voj sas stalno ando Hramo, služilas e Devlešće đeseja thaj e račava, postilas thaj molilas pe. 38 Thaj samo so o Simeon

završisarda vi voj avili thaj hvalilas e Devles thaj phenelas palo Isus savorende save ažučarenas te o Del otkupil o Jerusalem. 39 Kana o Josif thaj e Marija dine gata so sas po zakono e Gospodesko, boldine pe ande Galileja ando piro gav Nazaret. 40 A o čhavro Jovano barjolas thaj zuravolas thaj pherdolas mudrost, a e milost e Devlešći sas pe leste. 41 E Isusesko dad thaj lešći dej svako brš džanas ando Jerusalem ande đesa kana sas o prazniko Pasha. 42 A kana sas e Isuse dešuduj brš, von aviline Lesa ando Jerusalem te slavin o prazniko. 43 Kana sas gata godola đesa, thaj kana boldenas pe čhere, o čhavro Isus ačhilo ando Jerusalem, a o Josif thaj e čhavrešći dej e Marija či džangline kaj si vo. 44 Nego gndisardine kaj si e društvo angla. Kana nakhlo već jek đes phiripe počnisardine te roden les maškar e familija thaj maškar okola kasa džanenas. 45 Sar či arakhline les boldine pe ando Jerusalem te roden les. 46 Thaj o trito đes arakhline les ando Hramo sar bešel maškar e učitelja thaj čholas kan lende thaj phučelas len. 47 A savora save ašunenas les divisajle lešće godaće thaj lešće odgovorende. 48 Kana dikhline les začudisajle, a lešći dej phendas lešće: "Čhaveja! Sostar čerdan amende gadava? Ake me thaj čiro dad e darasa rodam tut." 49 A o Isus phendas lende: "Sostar rodine man zar či džangline kaj me trubul te avav ando čer mungre Dadesko?" 50 Ali von či hačardine so o Isus kamlas te phenel lende. 51 Askal bolda pe lenca ando Nazaret thaj čholas kan lende. A e dej lešći lelas sama pe sa akala događajurja ande piro ilo. 52 A o Isus napreduilas ande mudrost thaj barjolas ande milost anglo Del thaj anglo them.

3 Sas dešupandžto brš sar vladilas o caro Tiberija e rimske carstvosa, o Pontije Pilato vladilas e judejava, o Irod vladilas e galilejava, a lesko phral o Filip vladilas ande Itureja thaj ande Trahonitada, o Lisanije vladilas ande Avilina, 2 o Ana thaj o Kajafa sas e šorvale rašaja, a o Del askal objavisarda piro alav e Jovanošće e Zaharijašće čhavešće ande pustinja. 3 Thaj o Jovano savo bolelas nakhlas e sasti okolina oko e reka e Jordan thaj propovedilas e themešće kaj e manuša trubun te obratin pe e Devlešće te jartol lende bezeha thaj te bolen pe. 4 Sago kaj ramol ando Sveto lil e prorokosko Isajasko: "Vo si o glaso savo čhol muj ande pustinja: 'Pripremin o drom palo Gospod, vorton e staze pale leste! 5 Neka svako dolina pherdol a svako gora neka slegnilpe! Sa e bande droma neka ispravni pe thaj e grbave droma postanina ravne. 6 Thaj svako manuš dičhela o spasenje savo avel katar o Del.'" 7 O Jovano

phenelas okolenđe save avenas te bolen pe: "Tumen e sapešće čavra! Koli upozorisarda tumen te našen katar e Devlešči bari holji savi avel? 8 Sikaven tumare trajosa thaj tumare delenca kaj odvoisajle katar o bezeh thaj kaj obratisajle e Devlešće. Na hohaven tumen kaj si tumenđe dosta te phenen: 'Amen sam e Avramešće potomkurja,' kaj phenav tumenđe kaj o Del šaj vi katar akala bara te vazdel čavra e Avramešće." 9 Kaj o tover e Devlešće sudosko več si čhutino po koreno e kaštesko. Svako kaš savo či bijanel lačhe plodurja činela pe thaj čhudela pes ande jag. 10 Askal o them phučla les: "So askal te ćeras?" 11 A o Jovano phendas lenđe: "Kas si duj gada neka del jek okole kas naj. Thaj kas si habe neka del okoles kas naj." 12 Aviline vi e carinikurja te o Jovane bolel len thaj phendine lešće: "Učiteljina, so amen te ćeras?" 13 A o Jovane phendas lenđe: "Na roden majbut porezo nego so odredil tumenđe e vlast." 14 E vojnukurja isto phučline: "A amen so te ćeras?" A vo phendas lenđe: "Khonikastar na len love pe sila, na optužin khonikas hohamne thaj aven zadovoljno tumare počinava." 15 Ande godoja vrjama o them ažučarelas e Mesija thaj savora ande pire ile phučenas pe te naj možda o Jovano Mesija. 16 Zato o Jovano phendas savorende: "Me bolava tumen e pajesa, ali avel vareko pale mande ko si majmočno mandar, kašće me naj sem dostojno ni e haravlja pe sandale te putrav. Vo bolela tumen e Sveto Duhosa thaj e jagasa. 17 Vo si spremno te losarel o kućin e divesko katar e pleva. O div čidela thaj spremila ande piri žitnica, a e pleva dela jag e jagasa savi našti mudardol." 18 Thaj but kasave opomene o Jovano phendas e themešće thaj navestilas lenđe e Bahtali nevimata. 19 A o Irod o vladari kas o Jovano ukorisarda zato kaj lijas e Irodijada savi sas romnji lešće phralešči, thaj pale sa aver bilačhimata save ćerda, 20 pe sa godova još vi e Jovane čhuda ande tamnica. 21 Kana o Jovano bolelas sa e themes, bolape vi o Isus. Dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo, 22 thaj fuljisto pe leste o Sveto Duho ando telesno obliko sago golubo, thaj andar o nebo ašundilo o glaso savo phendas: "Tu san mungro voljeno Čhavo. Tu san mungri bah!" 23 Kana o Isus zapoćnisardas e javno služba katar o Del, sas les varekaj katar trijanda brš. Inćarelas pe kaj si o Isus čhavo e Josifesko. O Josif sas e Ilijesko čhavo, 24 o Ilija sas e Matatesko čhavo, a o Matat e Levijesko čhavo, o Levije sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas e Janajesko čhavo, o Janaj e Josifesko čhavo, 25 o Josif sas e Matatesko čhavo, o Matatija sas e Amosesko čhavo, o Amos sas e Naumasko čhavo, o Naum sas e Eslijesko

čhavo, o Eslija sas e Nangejesko čhavo, 26 o Nangej sas e Maatesko čhavo, o Maat sas e Matatijesko čhavo, o Matatija sas e Semeinasko čhavo, o Semein sas e Josihesko čhavo, o Josih sas e Jodasko čhavo, 27 o Joda sas e Joananasko čhavo, o Joanan sas e Risasko čhavo, o Risa sas e Zorovavelesko čhavo, o Zorovavel sas e Salatilesko čhavo, o Salatiil sas e Nirijasko čhavo, 28 o Niri sas e Melhijesko čhavo, o Melhi sas e Adijasko čhavo, o Adi sas e Kosamesko čhavo, o Kosam sas e Elmadamesko čhavo, o Elmadam sas e Iresko čhavo, 29 o Ir sas e Isusesko čhavo, o Isus sas e Elezeresko čhavo, o Eliezer sas e Jorimesko čhavo, o Jorim sas e Matatesko čhavo, o Matat sas e Levijesko čhavo, 30 o Levije sas e Simeonesko čhavo, o Simeon sas e Judasko čhavo, o Juda sas e Josifesko čhavo, o Josif sas e Jonamesko čhavo, o Jonam sas e Eliakimesko čhavo, 31 o Eliakim sas e Melejasko čhavo, o Meleja sas e Menasko čhavo, o Mena sas e Matatesko čhavo, o Matata sas e Natanesko čhavo, o Natan sas e Davidesko čhavo, 32 o David sas e Jesejesko čhavo, o Jesej sas e Jovidesko čhavo, o Jovid sas e Voozesko čhavo, o Vooz sas e Salmonesko čhavo, o Salmon sas e Naasonesko čhavo, 33 o Naason sas e Aminadavesko čhavo, o Aminadav sas e Adminesko čhavo, o Admin sas e Arnijesko čhavo, o Arni sas e Esromesko čhavo, o Esrom sas e Faresesko čhavo, o Fares sas e Judasko čhavo, 34 o Juda sas e Jakovesko čhavo, o Jakov sas e Isakosko čhavo, o Isak sas e Avraamesko čhavo, o Avram sas e Taresko čhavo, o Tara sas e Nahoresko čhavo, 35 o Nahor sas e Seruhesko čhavo, o Seruh sas e Ragavesko čhavo, o Ragav sas e Falekesko čhavo, o Falek sas e Everesko čhavo, o Ever sas e Salasko čhavo, 36 o Sala sas e Kainamesko čhavo, o Kainam sas e Arfaksadesko čhavo, o Arfaksad sas e Simesko čhavo, o Sim sas e Nojesko čhavo, o Noje sas e Lamehesko čhavo, 37 o Lameh sas e Matusalinesko čhavo, o Matusalin sas e Enohesko čhavo, o Enoh sas e Jaretlesko čhavo, o Jaret sas e Malaleilesko čhavo, o Malaleil sas e Kainamesko čhavo, 38 o Kainam sas e Enosesko čhavo, o Enos sas e Sitesko čhavo, o Sit sas e Adamesko čhavo, o Adam sas e Devlesko čhavo.

4 O Isus, pherdo e Sveto Duhosa, bolda pe katar e reka Jordan thaj o Sveto Duho indardale ande pustinja, 2 okote o beng iskušilas les štarvardeš đesa thaj khanči či hala pale godoja vrjama, a kana nakhline godola đesa vo bokhajlo. 3 A o beng phendas lešće: "Ako san Čhavo e Devlesko, phen akale barešće te

postanil mangro." 4 A o Isus phendas lešče: "Ando Sveto lil ačhel ramome: 'Či trajil o manuš samo katar o mangro.'" 5 O beng indarda les pe vuči gora thaj sikadas lešče sa e carstvurja akale themešče ando treno e jakhako. 6 Thaj phendas lešče o beng: "Tuče dava sa akaja vlast thaj e slava lendi, kaj si mande predaime thaj me šaj te dava len kašče me kamav. 7 Ako peres pe koča angle mande thaj slavis man, sa avela čiro." 8 A o Isus phendas lešče: "Ando Sveto lil ačhel ramome: 'De koča samo anglo Gospod čiro Del, thaj jedino les slavi.'" 9 Thaj o beng indarda les ando Jerusalem thaj čhuta les po vrho e Hramosko thaj phendas lešče: "Ako san tu Čhavo e Devlesko, čhude tut katar tele 10 kaj ando Sveto lil ramol: 'Pire andelende zapovedila pale tute te len sama pe tute', 11 thaj: 'von pe vas indarena tut te či pečes e pungresa ando bar.'" 12 A o Isus phendas lešče: "Ramome si vi akava: 'Na iskušisar e Gospode čire Devle.'" 13 Thaj kana o beng završisarda te iskušil les, delotar lestar pale varesošči vřjama. 14 O Isus bolda pe ando galilejako krajo pherdo e Sveto Duhošče silava thaj o glaso pale leste buljilo pe sasto godova krajo. 15 Sikavelas pe lende sinagoge, thaj savora šukar mothonas pale leste. 16 Thaj avilo ando gav savo akhardolas Nazaret kaj barilo thaj pe piro običaj ando savato dija ande sinagoga thaj uštilo te čitol, 17 a dine les o lil katar o proroko Isaija, putardas o lil thaj arakhla o than kaj si ramome: 18 "O Duho e Gospodesko si pe mande zato makhlas mungro šoro e uljeja thaj bičhalda man te anav e Bahtali nevimata e čorende, bičhalda man te propovediv e phanglende kaj avena oslobodime, thaj e korende kaj dičhena, a e mučime kaj avena oslobodime 19 thaj te proglasiv o brš milosti e Gospodesko". 20 Phandada o Lil, dija les ko sluga thaj bešlo te sikavel, a savora save sas ande sinagoga dičhenas pe leste. 21 Thaj počnisarda te phenel lende: "Adeš akava Lil savo ašundine tumare kanenca pherdilo." 22 Savora phenenas sa majšukar pale leste thaj divinas pe e šukar alavende kaj inkļjenas andar lesko muj thaj phenenas: "Naj li akava o čhavo e Josifesko?" 23 Askal phendas lende: "Tumen mande bi sumnjako mothona akaja poslovica: 'Doktorina! Sastar korkoro tut!' Čer vi akate ande čiro gav kaj barilan so ašundam kaj čerdan ando Kafarnaum." 24 Askal ačhilo majdur te mothol: "Čače phenav tumende: 'Nijek proroko či lače avilo ande piro gav kaj bajrilo.'" 25 A čače phenav tumende: E but udovice sas ando Izrael ande vřjama kana sas o Ilija proroko, askal o nebo phandadilo pe trin brš thaj šov čhon thaj sas bari bok pe sasti phuv e Izraelošči. 26 Ali niječače lendar

nas bičhaldo o Ilija osim varesave udovicače ando gav Sarepta, savo sas ando Sidonsko krajo. 27 Thaj but gubavcurja sas ando Izrael pale vřjama kana sas o Jelisej proroko ali ni jek lendar či sastilo nego samo o Neman andar e Sirija." 28 Thaj savora ande sinagoga zurale holjajle kana ašundine akava. 29 Uštile thaj tradine les avri andar o gav thaj indardine les po vrho e gorako kaj sas sazidome lengo gav te čhuden les opral. 30 Ali vo nakhlo maškar lende thaj delotar. 31 Thaj avilo ando galilejsko gav savo akhardolas Kafarnaum thaj sikavelas len ando savato. 32 A o but o them čudilas pe lešče sikavipešče kaj lesko svato sas pherdo sile. 33 Ande sinagoga sas varesavo manuš ande savo sas bilačo duho e bendesko, vo čhuta muj zurale glasosa: 34 "So kames amendar, Isuse andar o gav Nazaret? Avilan te uništis men? Džanav ko san: Sveco e Devlesko." 35 A o Isus zapovedisardas lešče: "Phande čiro muj thaj inkļi andar leste!" Askal o demono harada les angle savorende, inkļjisto andar leste thaj ni cara či naudisardas lešče. 36 Savora sas but začudime thaj phenenas jek avrešče: "Sosko si godova svato, te ando autoriteto thaj ande sila zapovedil e bilače duhonende thaj von inkļjen!" 37 Thaj o glaso pale leste buljilo pe sa e okolne thana. 38 Kana inkļjisto andar e sinagoga thaj delo ande Simonesko čer. E Simonešče sokra sas e bari jag thaj činolas lat e groznica, pa zamolisardine les te sastarel lat. 39 Vo bandilo paše late thaj zapovedisardas e jagače te mučela thaj e jag nestanisardas. Voj odma uštili thaj ačhili te služil len. 40 Kana nakhlas o savatosko des, sa e nasvalen katar razne nasvalimata, anenas ko Isus, a vo pe savorende čholas pire vas thaj von sastonas. 41 A vi e bilače duhurja inkļjenas andar e but e manuša thaj čhonas muj thaj phenenas: "Tu san Čhavo e Devlesko!" A vo pretilas lende thaj zabranisarda lende te na čeren svato, kaj von džanenas kaj si vo o Hristo. 42 A kana svanosardas o des, inkļjisto thaj delotar po pusto than. A o them rodelas les. Kana arakhline les avile leste thaj kamline te ačhaven les te na džaltar lendar. 43 A vo phendas lende: "Vi e manušende andar e aver gava trubul te anav e Bahtali nevimata pale Devlesko carstvo, kaj zato o Del bičhalda man." 44 Thaj nastavisarda te propovedil pe judejske sinagoge.

5 Jekhvar kana o Isus ačhelas pe obala ko galilejako jezero, o them spidelas pes pe leste te ašunen o alav e Devlesko. 2 O Isus lija sama e duj čamcurija kaj ačhenas pe obala andar save inkļjistine e ribarja thaj halavenas pire mreže. 3 Thaj dija ande jek katar

o čamco savo sas e Simonesko thaj zamolisarda les te spiden les cara majdur katar e obala. Bešlo andre thaj počnisarda te sikavel e theme andar o čamco. 4 A kana o Isus ačhilo te čerel svato e themešče, phendas e Simonešče: "Otplovisar okote kaj si handuk o paj thaj čhude e mreže čire thaj astar e mačhen." 5 A o Simon phendas lešče: "Učiteljina! Sasti rjat trudisajlam thaj khanči či astardam, ali ako tu gajda phenes, čhudava e mreže." 6 Kana čerdine godova, astardine but mače, gači kaj pharjonas lende mreže. 7 Dine znako pire drugarende ando aver čamco te aven te pomožin len. Kana von aviline, pherdine e liduj čamcurija gajda kaj gata potonisardine. 8 A kana dikhla o Simon Petar, pelo pe pire kočja angle Isusešče pungere thaj phendas: "Džatar mandar, Gospode! Me sem bezehalo manuš." 9 Thaj sas ando čudo o Petar thaj savora save sas lesa zbog e bute e mače kaj astardine. 10 A gajda vi o Jakov thaj o Jovano sas ando čudo. Von sas e čhave e Zevedeješče thaj e drugarja e Simonešče. A o Isus phendas e Simonešče: "Na dara! Katar akana e manušen astareja sago e mačhen." 11 Thaj crdine e čamcurja pe phuv, mukline sa thaj teljardine pale leste. 12 Kana sas o Isus ande jek gav, dijas pe jek manuš savo sas sa ande guba. Dikhla e Isuse thaj pelo angle leste e mujesa dži ke phuv, thaj zamolisarda les: "Gospode! Te kames šaj te sastares man katar e guba." 13 Vo čhuta po vas pe leste thaj phendas: "Kamav, av sasto!" Thaj e guba odma peli lestar. 14 A o Isus zapovedisardas lešče: "Na phen khonikašče, nego dža thaj sikav tu e rašaješče thaj prinesisar čiri žrtva palo čiro sastipe, sar određisardas o Mojsije. Godova avela sago dokazo e manušenđe." 15 A o glaso pale leste još majbut buljolas thaj o but o them čidelas pe te ašunen les thaj te sastarel len katar lende nasvalimata. 16 A vo đelotar ande pustinja te molil pe e Devlešče. 17 Jek đes dok o Isus sikavelas e themes, bešenasa lesa e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješče zakonestar save aviline andar sa e galilejske gava, judejske thaj andar o Jerusalim. A e sila e Gospodešči sas e Isuseja te sastarel e nasvalen. 18 Askal aviline varesošče manuša save inđarenas pe nosilje e manušes savo sas lino. Kamline te anen les andre thaj te čhon les anglo Isus. 19 Ali, sar katar o but o them našti dine lesa andre, line pe po krovo e čheresko thaj kroz o krovo mukline les tele zajedno e nosiljasa maškare anglo Isus. 20 Kana o Isus dikhla lengo pačipe, phendas e line manušešče: "Manušeja, jartompe tuče čire bezeha." 21 E fariseja thaj e učitelja e Mojsiješče zakonestar počnisardine te gndin: "Ko si akava kaj

hulil po Del? Ko šaj te jartol e bezeha osim o Del?" 22 A o Isus džangla lende gindimata thaj phendas lende: "Sostar gajda gndin ande tumare ile? 23 So si majloče te phenel pe: 'Jartime si tuče čire bezeha' ili te phenel pe: 'Ušti thaj phir'?" 24 Dokaživa tumende kaj man, e Čhaves e Manušešče, si vlast pe phuv te jartosarv e bezeha." Askal phendas e line manušešče: "Tuče phenav: 'Ušti, le čire nosilje thaj džatar tuče čhere!'" 25 Vo odma uštilo angle lende thaj lija pe soste pašljolas thaj đelotar pire čerešče thaj hvalilas e Devle. 26 Savora sas ando čudo, slavinasa e Devle thaj pherde dar phenenas: "Čudurja ađes dikham!" 27 Pale godova o Isus inklijsto thaj dikhla e cariniko savo bučholas Levije kaj bešel po than kaj počinelas pe o porezo thaj phendas lešče: "Av pale mande." 28 O Levije mukla sa, uštilo thaj teljarda pale leste. 29 Pale godova o Levije čerda lešče ande piro čer bari gozba. Leja pale sinija bešenasa but carinikurja thaj vi aver manuša. 30 Askal e fariseja thaj lende učitelja e Mojsiješče zakonestar počnisardine te mrmljan pe leste thaj phendine lešče učenikonende: "Sostar han thaj pijen e carinikonenca thaj e bezehalenca?" 31 A o Isus phendas lende akaja izreka: "Či trubun e saste manuša e doktore nego e nasvale". 32 Gajda vi me či avilem te akharav e pravednikonen, nego e bezehalen te bolden pe katar pire bezeha ko Del." 33 Von askal phendine lešče: "Sostar e Jovanošče učenikurja često postin thaj molin pe, isto gajda vi e farisejende učenikurja, a čire či postin nego han thaj pijen?" 34 A o Isus phendas lende: "Tugujin li e svaturja dok si o džamutro lenca? Nisar! 35 Nego avela o đes kana otmına lendar e džamutre thaj askal postina ande godola đesa." 36 O Isus phendas lende još jek paramiči ande slike: "Khonik či čhinel o nevo kotor katar e nevi haljina te suvel pe purani haljina. Ako godova čerel, e nevi haljina čhindola, a e purane haljinaće či ačhela o kotor katar e nevi haljina. 37 Khonik či čhol e nevi mol ande purani morčači trasta, kaj e nevi mol pharavela e trasta thaj e mol čhordola, a e morčači trasta propadnila. 38 Nego e nevi mol ande nevi morčači trasta trubul te čhol pe. 39 Thaj khonik ko pijel e purani mol, či kamel e nevi, kaj phenel e purani mol si majlači."

6 Jek savato kana o Isus načelas maškar e njive, lešče učenikurja trgonas o điv e vastenca thaj hanas. 2 A varesave katar e fariseja phendine e Isusešče: "Sostar čeren, okova so po zakono naj muklo te čerel pe savatone?" 3 A o Isus phendas lende: "Sigurno čitosardine ando Sveto lil so o David čerda, kana vo thaj okola save sas lesa bokhajle a

nas len so te han. 4 Dijas ande Devlesko čer thaj lijas e svete mangre save či tromal te hal khonik osim e rašaja, hala thaj dija vi okolende save džanas pale leste." 5 Thaj phendas lende: "Kaj me, o Čhavo e Manušesko, gospodari sem e savatosko." 6 A jek aver savato, o Isus dija ande sinagoga thaj sikavelas, a okote sas jek manuš e šuće vastesa. 7 E fariseja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar inčarenas e jakha pe leste te dičen dali sastarel lat ando savato te došaren les. 8 A vo džanglas e gindimata lende thaj phendas e manušešće e šuće vastesa: "Ušti thaj ačh maškare." A vo uštilo thaj ačhilo angle manuša. 9 A o Isus phendas lende: Te phučav tumen: "Dali tromal pe savatone te čerel pe lačhipe ili bilačhipe, o trajo te spasil pe ili te hasarelpe?" A von samo ačhenas. 10 O Isus dikhla pe lende savorende thaj phendas e manušešće e šuće vastesa: "Inzar čo vas." A vo čerda gajda thaj o vas lesko sastilo thaj sas sasto sago vi aver. 11 A e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar holjajle thaj čerdine svato maškar pende so te čeren e Isuseja. 12 Ande godoja vřjama o Isus đelo pe gora te molil pe. Okote ačhilo sasti rjat thaj molilas pe e Devlešće. 13 Thaj kana avilo o đes, akhardas pire e učenikonen thaj losarda maškar lende e dešudujen, thaj akharda len apostolurja a lende alava sas: 14 O Simon (saves akharenas Petar), thaj o Andrija (e Petresko phral), o Jakov thaj o Jovan, o Filip thaj o Vartolomej, 15 o Matej thaj o Toma, o Jakov (savo sas čhavo e Alfejevesko) thaj o Simon (savo sas pobunjeniko), 16 o Juda (čhavo e Jakovesko), thaj o Juda (andar o gav Iskariot, savo izdaisarda les). 17 Pale godova o Isus fuljisto lenca tele katar e gora thaj ačhilo po ravno than. Okote sas baro broj lešće učenikurja thaj o silno them andar o krajo e judejako, andar o Jerusalem, andar e tirske thaj andar e sidonske gava pašo more. 18 Von avilene te ašunen les thaj te sastarel len katar lende nasvalimata, a avenas vi okola saven mučinas e bilačhe duhurja, a o Isus oslobodilas len. 19 Thaj sa o them rodelas te čhon pire vas pe leste, kaj andar leste inkljelas e sila thaj von sa sastonas. 20 Vo dikhla pe pire učenikurja thaj phendas: "Blago tumende save sen čore, kaj si tumaro e Devlesko carstvo. 21 Blago tumende save sen akana bokhale, kaj čaljona. Blago tumende save akana roven, kaj asana. 22 Blago tumende kana e manuša mrzana tumen, kana odbacina tumen, kana ladžarena tumen, thaj kana phenena pale tumende kaj sen bilačhe, zbog godova kaj pačan ande mande, ando Čhavo e Manušesko! 23 Radujin tumen ande godola đesa thaj čhelen e bahtatar, kaj bari si tumari nagrada po nebo! Kaj sa godova bilačhipe isto gajda amaro them čerelas amare prorokonende ande lendi vřjama. 24 Ali teško tumende save sen akana barvale, kaj već primisardine e uteha tumari. 25 Teško tumende kaj sen akana čaljarde, kaj bokhavona. Teško tumende kaj asan akana, kaj rovena thaj tugujina. 26 Teško tumende kana savora lačhe mothona pale tumende, kaj isto gajda amaro them čerelas amare hohamne prorokonende ande lende vřjama." 27 "Ali tumende save ašunen phenav: Volin tumare dušmajen! Čeren lačhipe okolende save mrzan tumen! 28 Blagoslovin okolen kaj den tumen romaja! Molin tumen e Devlešće pale okola save vřdon tumen. 29 Ako vareko pečel tut pe jek rig e muješči, bolde lešće vi aver rig. Ako vareko lijas čiro ogrtači, de les vi čiro gad. 30 Ko mandel tutar vareso, de les. A okolestar kaj otmil čiro, na rode palpale. 31 Thaj askal sar kamen te čeren e manuša tumende, gajda čeren vi tumen lende. 32 Ako volin samo okolen save tumen volin, sošči avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale volin samo okolen save len volin. 33 Thaj ako čeren lačhipe samo okolende kaj tumende čeren lačhipe, sošči avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale čeren gajda. 34 Thaj te den udžile samo okolen katar save ažučaren te bolden tumende, sošči avela tumari nagrada? Kaj vi e bezehale den e bezehalen udžile te šaj palem dobin palpale. 35 Volin tumare dušmajen, čeren lende lačhipe, den len udžile thaj na ažučaren khanči te bolden tumende. Ako čeren gajda, avela bari tumari počin, thaj avena čhave e Majbarešće, kaj si vo lačo čak vi okolende kaj si nezahvalne thaj vi e bilačhende. 36 Aven dakle bare ileja sago kaj si vi tumaro nebesko Dad bare ileja." 37 Na sudin thaj či sudila pe tumende. Na osudin thaj či avena osudime. Jartosaren thaj jartola pe tumende. 38 Den thaj dela pe tumende. Čhordola pe tumende ande angalja lači mera, nabime, čhinosardi thaj preobilno kaj sošće merava merin kasave merava merila pe tumende. 39 Thaj phendas lende akaja paramiči ande slike: "Dali šaj o koro e kore te vodi? Či li perena liduj ande hv? 40 Nijek učeniko naj majbaro katar piro učitelj. Svako savo si sikado dži ko krajo, avela sago vi o učitelj lesko. 41 Sostar dičhes e kaštešči prušuk ande jak čire phralešči, kana či hačares o baro kaš ande čiri jak? 42 Sar šaj phenes čire phralešće: 'Phrala, ažučar te inkalav e kaštešči prušuk savi si ande čiri jak', kana ni korkoro či hačares o baro kaš ande čiri jak? Licemernona! Majsigo inkal o baro kaš andar čiri jak thaj majlačhe dičheja e kaštešči prušuk te inkal les andar čire phralešči jak." 43 Lačo kaš či bijanel bilačhe plodurja, a bilačo kaš či

bijanel lače plodurja. 44 Kaj svako kaš pe piro plodo pindžarel pes. E smokva thaj e drak či kušen pe katar e kangre. 45 O lačo manuš andar e lači riznica pire ilešči inkalel lačhipe, a o bilačo manuš andar piro bilačo ilo inkalel o bilačhipe, kaj andar o muj inkjel sova si pherdo o ilo. 46 "Sostar akharen man: 'Gospode! Gospode! A naj sen pačivale okolešće so phenav tumende? 47 Sikavava tumende pe kaste anel svako savo avel mande, ašunel mungre alava thaj si pačivalo mungre alavende: 48 Slično si sago o manuš savo agajda čerda piro čer: hanadas handuk thaj čhuta o temelji pe stena. Kana avili e poplava, o paj navalisarda po čer, ali našti harada les kaj sas lače sagradime. 49 A okova savo ašundas mungre alava a naj pačivalo mungre alavende, vo si sago o manuš savo vazdas piro čer pe phuv bi temeljesko, pe savo navalisarda o paj, odma harada o čer thaj katar godova čer sas bari ruševina."

7 Kana o Isus dija gata sa godola alava anglo them, dija ando gav Kafarnaum. 2 Varesave rimske kapetano sas robo savo sas nasvalo po smrto, a vo sas lešće but drago. 3 A kana o kapetano ašundas palo Isus, bičhaldas lešće e židovske starešinen thaj molisarda les te avel te sastarel lešće slugo. 4 A von aviline ko Isus thaj počnisardine ilestar te molin les alavenca: "Zaslužisarda te čeres lešće godova, 5 kaj volil amare theme thaj vo vazdas amende e sinagoga." 6 A o Isus teljarda lenca. Thaj kana sas već paše ko čer, bičhaldal o kapetano pire drugaren leste te phenen lešće: "Gospode! Na trudi tu, kaj Naj sem dostojno te des ande mungro čer. 7 Zato vi či inčara man dostojno te avav angle tute, nego samo phen alav thaj o sluga mungro sastola. 8 Kaj, vi me sem manuš tale vlast thaj si man tale mande vojnurja. Thaj kana phenav ječešće: 'Dža!', vo džaltar. Thaj kana phenav averešće: 'Av!', vo avel. Thaj kana phenav mungre robošće: 'Čer godova!' vo čerel." 9 A kana godova ašundas o Isus, zadivisajlo e kapetanošće thaj bolda pe ko them savo džalas pale leste thaj phendas: "Phenav tumende: kasavo pačipe či arakhlem ke nijek manuš ando Izrael!" 10 A kana okola kaj sas bičhalde katar o kapetano boldine pe čhere, arakhline e robo kaj si sasto. 11 Pale godova o Isus teljarda ando gav savo akhardolas Nain. Pale leste džans e učenikurja thaj o but o them. 12 Kana avilo paše ke gavesko vudar, baš askal inkalenas e mule, čhave savo sas jedinco pire dejako savi sas udovica. Lava sas o but o them andar o gav. 13 Kana dikhla lat o Gospod, sažalisajlo pe late thaj phendas lače: "Na rov!" 14

Pale godova avilo ko mohto, čhuta pire vas pe leste thaj okola kaj indarenas o mohto ačhiline. A vo phendas: "Čhaveja, tuče phenav: Ušti!" 15 O mulo vazda pe, bešlo thaj počnisarda te čerel svato. A o Isus dija les lešće dejače. 16 A savora zadivisajle thaj počnisardine te hvalin e Devle alavenca: "Baro proroko avilo maškar amende!" thaj: "O Del avilo ando pomoć pire themešće!" 17 Thaj godova glaslo pale leste buljilo pe saste judejske krajurja thaj pe sasti okolina. 18 E Jovanošće učenikurja javisardine e Jovanošće so o Isus čerda. A vo akhardas pire dujen učenikonen 19 thaj bičhaldal len ko Gospod te phućen les: "Dali san tu okova saves o Del obečisarda kaj bičhalela les ili te ažučaras avres?" 20 Kana akala duj manuša aresline leste, phendine: "O Jovano savo bolel bičhaldal amen tute te phučas tut: 'Da li san tu okova saves obečisarda o Del kaj trubul te avel, ili te ažučaras avres?'" 21 O Isus baš ande godova časlo sastarelas e buten katar lende muke, razne nasvalimata thaj katar e bilače duhurja thaj e bute kore manušende boldas o vido. 22 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen e Jovanošće so upravo dikhline thaj so ašundine: e kore dičhen, e bande phiren, e gubavcurja saston, e kašuce ašunen, e mule bolden pes ando trajo, a e čorende propovedil pe e Bahtali nevimata. 23 Blago okolešće savo či sablaznil pe zbog mande." 24 A Kana e Jovanošće učenikurja deletar, o Isus počnisarda te mothol e themešće palo Jovano: "So đeline te dičhen ande pustinja? E trska, savja ljulji e balval? Na! 25 So đeline te dičhen? Manušes savo lija pe peste šukar drže? Na! E manuša save indaren pe peste e šukar drže thaj trajin ando raskoš, von si ande carošće dvorurja. 26 So dakle inklijstine te dičhen? E proroko? Ej, me phenav tumende, vo si majbut vi katar o proroko. 27 Kaj o Jovano si okova pale savo o Del phendas ando Sveto lil: 'Ake, me bičhalav angle tute mungre glasniko savo pripremila o drom angle tute.' 28 Phenav tumende: katar sa e manuša save sas ikada bijande, khonikal naj majbaro katar o Jovano savo bolelas, a okova savo si majcikno ande Devlesko carstvo majbaro si lestar." 29 Kana sa o them thaj vi e carinikurja save sas bolde e Jovanošće boldimasa, ašundine e Isuse sar čerel svato priznaisardine kaj si e Devlesko sikavipe ispravno. 30 A e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar, či kamenas te bolel len o Jovano. Von odbisardine so o Del planirisarda pale lende. 31 O Isus phendas: "Kasa te usporediv e manušen katar akaja generacija? Kašće si slične? 32 Lenca si sago e čhavrenca save bešen po sokako thaj jek avrešće čhon muj: 'Svirosardam tumende

veselo, a tumen či čheldine, dīlabadam tumende tužno, a tumen či rujine! 33 Gajda avilo o Jovano savo bolelas. Niti halas mangro niti pijelas mol, a tumen phenen: 'O bilačo duho si ande leste!' 34 Avilem me, o Čhavo e Manušesko. Vi hav vi pijav, a tumen phenen: 'Dik, o manuš halapljivo thaj matarno, drugari e carinikonengo thaj e bezehalengo.' 35 Savora save prihvatin e Develešči mudrost sikaven kaj si voj čači." 36 Varesavo farisejo zamolisarda e Isuse te hal leste. O Isus dija ande farisejsko čher thaj lījas than pale sinija. 37 Kana ake avili varesošči manušnji savi sas bezehali ando gav. Ašunda kaj si o Isus pale sinija ande farisejsko čher, avili thaj andas e alabasterosko čaroro ande savo sas kuč mirisno ulje. 38 Ačhili pale lešče pungere, rovelas thaj e jasvenca thovelas lešče pungere a pire balenca khoselas len. Čumidelas len thaj mačhelas len e mirisne uljeja. 39 Kana godova dikhla o fariseji savo akharda e Isuse ande piro čher, gndisardas ande peste: "Kana akava avilosas proroko, džanglasas ko si thaj sošči si akaja manušnji, savi diril les, kaj si bezehali." 40 O Isus phendas lešče: "Simone, si man vareso te phenav tuče." A vo phendas: "Phen, učiteljina." 41 O Isus majdur motholas: "Sas varesavo manuš savo delas averende udžile love. Gajda sas duj džene save sas lešče udžile. Jek sas lešče udžile pandž šela rupune lovora, a aver pandžvardeš. 42 Sar našti te boldine e love save sas lešče udžile, vo jartosardas liduj dženende o dugo. Savo lendar majbut volila les?" 43 O Simon phendas: "Gndiv kaj okova savešče si majbut jartome." A o Isus phendas lešče: "Lačhe phenes." 44 Gajda bolda pe ke manušnji thaj phendas e Simonešče: "Dičhes akala manušnja? Dijem ande čiro čher, a tu ni paj či dijan man te thovav mungre pungere, a voj pire jasvenca thoda mungre pungere thaj pire balenca khosla len. 45 Tu či ni čumidan man, a voj, sar dija andre, či ačhili te čumidel mungre pungere. 46 Uljeja mungro šoro či makhlan, a voj e mirisne kuč uljeja mungre pungere makhlas. 47 Zato, phenav tuče: 'Voj sikadas but ljubav kaj si lače jartome e but e bezeha, a majcara ljubav sikadas okova savo si majcara svesno kaj si lešče jartome lešče bezeha.'" 48 A o Isus phendas e manušnjaje: "Jartome si tuče čire bezeha." 49 A okola save sas pale sinija počnisardine te mothon maškar pende: "Ko si akava kaj vi e bezeha jartol?" 50 A vo phendas e manušnjaje: "Zbog čiro pačipe tu san spasime. Dža ando miro!"

8 Pale godova o Isus džalas pe sa e bare thaj cikne gava, propovedilas thaj navestilas e Bahtali

nevimata palo o carstvo e Devlesko. Pale leste džanas e dešuduj apostolurja 2 thaj varesave manušnja saven o Isus oslobodisardas katar e bilače duhurja thaj sastarda len katar e nasvalimata: e Marija andar e Magdala, andar savi trada demonurja, 3 e Jovana, romnji e Huzošči savo sas e Irodosko upravitelj, e Suzana, thaj but aver save pomožinas e Isusešče thaj e dešuduje apostolende pire lovenca thaj okoleja so sas len. 4 Dok još čidelas pe o but o them andar e razne gava, o Isus phendas lende akaja paramiči: 5 "Jek deš inklijsto o sejači te sejol. Dok sijolas, varesavo seme pelo po drom thaj o them uštada les a e čiriklja aviline thaj haline les. 6 Aver seme pelo pe barutni a kana inklijsto odma šučilo kaj nas les dosta vlage. 7 Varesavo seme pelo maškar e kangre thaj e kangre tasadine les sar barjonas zajedno lesa. 8 A varesavo napokon pelo pe lači phuv, niknosarda thaj bijanda šel drom majbut." Kana phendas godova thaj čhuta muj: "Ašunen kana već si tumen kan!" 9 E učenikurja phučline e Isuse so značil godoja paramiči. 10 A vo phendas lende: "Tumende si dino te džanen e tajne e Develešče carstvošče, a averende si dino samo ande paramiča, kaj ando Sveto lil ačhel ramome: 'vi ako dičhen či primetin, vi ako čhon kan či hačaren.' 11 A akava si so značil e paramiči: O seme si sago o alav e Devlesko. 12 Okova seme savo pelo po drom si sago e manuša save ašunen o alav, ali avel o beng thaj indarel o alav e Devlesko andar lende ile te na pačan thaj te či spasin pe. 13 A varesave si sago o seme savo si posadime pe barutni phuv. Kana ašunen e Devlesko alav, odma prihvatin les e bahtasa, ali najlen koreno. Varesavi vrjama pačan, ali kana aven e kušnje von peren katar o pačipe. 14 A okova seme savo pelo ande kangre si sago e manuša save ašunen o alav, ali još pe lengo drom e trajošče brige tasaven len e barvalipeja thaj akale trajošče nasladenca thaj či anen lačo plodo. 15 Okova seme savo pelo pe lači phuv si sago e manuša save ašunen o alav thaj incaren les ando lačo thaj plemenito ilo thaj ustrain dok či anen plodo." 16 "Khonikal kana del jag o stenko či čhol les talo čaro niti talo kreveto, nego čhon les po čirako, te dičhen o svetlo okola save den andre. 17 Sa so si garado thaj čerdo tajno avela sikado javno thaj inkijela po videlo. 18 Len sama sar ašunen, kaj kas si dela pe lešče, a kas naj lela pe lestar vi okova so gindil kaj si les." 19 Ko Isus aviline lešči dej thaj lešče phral, ali katar o but o them našti čerdine lesa svato. 20 A vareko javisarda e Isusešče: "Čiri dej thaj čire phral ačhen avri thaj kamen te dičhen tu." 21 O Isus phendas lende: "Mungri dej thaj mungre

phral si okola save ašunen thaj izvršisaren o alav mungre Devlesko." 22 Jek đes o Isus phendas pire dešuduj učenikonende: "Hajde te nakhas pe koja rig e jezerošči." O Isus thaj lešče učenikurja dine ando čamco thaj isplovisardine. 23 Dok plovinas, e Isuse lija e lindri. Ande godova mukla pe e oluja po jezero. E lađica počnisarda te pherel pe e pajesa a von arakhline pe ande bari briga pale piro trajo. 24 Aviline ko Isus, džungadine les thaj čutine muj: "Učiteljina, učiteljina, tasadosa!" Vo džungadilo, thaj zapovedisarda e bavlajače thaj e talasende thaj e talasurja smirosajle thaj nastanisarda tišina. 25 A o Isus phendas lende: "Kaj tumaro paćipe?" A von ande dar thaj ando čudo phučenar jek avres: "Ko si akava te zapovedil e paješče thaj e bavlajače, a von te pokorin pe lešče?" 26 Askal o Isus thaj lešče učenikurja otplovisardine pe obala ke gerasinsko krajo, savo si pe koja rig katar o Galilejako jezero. 27 Dok o Isus inkljelas pe obala, avilo angle leste o manuš ande savo sas e bilače duhurja. Već dugo či indarelas e drze pe peste, niti trajilas ando čer nego trajilas ande limorja. 28 Kana o manuš dikhla e Isuse, čhuda pes pe koča angle leste thaj ande sasto glaso čhuta muj: "So kames mandar, Isuse, majbare Devlešče čhaveja? Moliv tut na muči man!" 29 (Kaj o Isus zapovedisardas e bilače duhošče te inkljel andar godova manuš. Kaj već lungu vrjama o bilačo duho inčarelas les ande piri vlast, Čak vi kana phandenar les ande lancurja thaj ande okurja, o manuš trgolas e lancurja thaj o beng indarelas les ande pustinja.) 30 O Isus pe godova phucla les: "Sar bučhos?" Vo phendas: "Legija", kaj ande leste dine e but bilače demonurja. 31 Thaj zamolisardine e Isuse te na naredil lende te džantar ando bezdan. (Abyssos g12) 32 A okote ande gora sas bari gomila bale save čarjonas. Askal e demonurja zamolisardine e Isuse te mućel len te den ande bale. Thaj vo mukla len. 33 Askal e bilače demonurja inkljistine andar o manuš thaj dine ande bale. Thaj e bale pojurisardine niz o brego ando jezero thaj tasadiile. 34 A kana dikhline okola manuša kaj lenas sama pe bale so sas, našline thaj phendine pe gava thaj pe okoline thana so dikhline. 35 A o them inkljisto te dićhel so sas. Avile dži ko Isus thaj dikhline e manuše andar savo inkljistine e bilače demonurja sar bešel dži ke Isusešče pungere, furjardo ande drze thaj saste godasa e dar askal dijas pe lende. 36 A okola kaj lenas sama pe bale phendine averende, sar o Isus oslobodisardas e manuše ande savo sas e demonurja. 37 Askal e Isuse zamolisarda sa o them andar e gerasinsko krajo te džaltar lendar kaj lija len e

bari dar. O Isus dija ando čamco thaj teljarda palpale ande Galileja. 38 A o manuš andar savo o Isus trada e bilače demonen, zamolisarda e Isuse te šaj aćhel lesa, ali o Isus phendas lešče: 39 "Bolde tut čhere thaj phen sa so ćerda tuće o Del." Thaj o manuš đelotar thaj razglasisarda pe sasto gav so ćerda lešče o Isus. 40 A kana o Isus bolda pe palpale pe koja rig e jezerošči, malada les o them kaj željno ažućarenas les. 41 Thaj dik, avilo o manuš kasko alav sas Jair, savo sas jek katar e vođe ande sinagoga. Thaj pelo pe pire koča angle Isusešče pungere thaj zamolisarda les te del ande lesko čer. 42 kaj sas po meripe lešči jedino čhej savja sas varekaj katar dešuduj brš. Dok o Isus džalas ande Jairesko čer oko leste ćićidelas pe sa o them katar sa e riga. 43 A maškar o them sas jek manušnji savi sas nasvali katar o godova kaj dešuduj brš thavdelas o rat latar. Sa so sasla dija pe doktorja thaj khonik našti te sastarelas lat. 44 Nakhli palal leste thaj astarda pe e ćoškostar katar e Isusešči haljina, thaj o rat odma aćhilo latar. 45 A o Isus phendas: "Ko astarda pe pale mungri haljina?" Savora počnisardine te branin pe, a o Petar phendas: "Učiteljina, o but o them ćićidel tut thaj spidel pe, a tu phućes ko astarda pe pale mande." 46 A o Isus phendas: "Vareko astarda pe pale mande. Haćardem sar e sila inkljisti andar mande thaj vareko sastilo." 47 Kana e manušnji dikhla kaj či aćhili neprimetno, izdralas e daratar thaj peli pe koča angle leste thaj angle sasto them phendas sostar astarda pe pale leste thaj sar odma sastili. 48 A vo phendas laće: "Čhejo, ćiro paćipe sastarda tut. Dža ando mirol!" 49 Dok o Isus još ćerelas svato e manušnjasa, avilo vareko andar e Jairesko čer ko Jair savo sas vođa ande sinagoga thaj phendas: "Ćiri čhej muli. Na mućisar majbut e učitelje." 50 Ašunda godova o Isus thaj phendas: "Na dara! Samo paća thaj voj trajila!" 51 Kana o Isus areslo ando čer, či mukla khonikašče te den andre lesa osim o Petre, o Jovane, o Jakov thaj e čorako dade thaj laće deja. 52 A savora save sas ando čer rovenas thaj žalinas pale čhori. A o Isus phendas lende: "Na roven! Či muli, nego samo sove!" 53 A von asanas lestar kaj džangline kaj muli. 54 O Isus astarda lat palo vas thaj čhuta muj: "Čhorije, ušti!" 55 Thaj lako duho bolda pe ande late thaj voj odma uštili, a vo naredisarda te denla te hal. 56 A lako dad thaj laći dej čudisajle, a vo zapovedisarda lende te na phenen khonikašče so sas.

9 O Isus akhardas e dešuduj apostolen thaj dija len moć thaj vlast pe sa e bilače duhurja thaj te sastaren katar e nasvalimata. 2 Bićhaldal len

te navestin e Devlesko carstvo thaj te sastaren e nasvalen. 3 Thaj phendas lenđe: "Na len tumenca po drom ni rovlji, ni trasta ni so hana, ni love thaj na te avel tumen tumenca po duj haljine! 4 Kana den ande varesosko gav, ačhen ande jek čher dok či džan ande aver gav. 5 Ande savo gav či primin tumen, inklijen andar godova gav thaj činon o praho katar tumare pungre. Godova avela znako kaj mukline les lešče sudošče." 6 Thaj e učenikurja teljardine majdur: obilazinas e gava, navestinas e Bahtali nevimata thaj sastarenas e nasvalen. 7 Kana ašunda o vladiri o Irod so dogodisajlo, sas zibunime, kaj varesave phenenas kaj o Jovano savo bolelas uštilo andar e mule. 8 Aver phenenas pojavisajlo pe phuv o Ilija, a aver palem phendine: "Uštilo andar e mule varesavo proroko andar e purani vrjama." 9 A o Irod phendas: "Me čhindem e Jovanesko šoro. Ko si askal akava pale kaste gači ašunav?" Thaj rodelas prilika te dičhel e Isuse. 10 Kana e apostolurja boldine pe katar e okolne krajurja, phendine e Isusešče sa so čerdine. Askal o Isus indarda len pesa te avel lenca korkoro, paše pašo gav savo akhardol Vitsaida. 11 Ali kana godova ašunda o them, teljarda pale leste. Vo primisarda len thaj phenelas lenđe pale Devlesko carstvo thaj sastardas savoren ko trubuja sastipe. 12 Kana avilo majpaše o krajo e đesesko kasno mismere avile ko Isus majpaše e dešuduj učenikurja thaj phendine e Isusešče: "Akava si pusto krajo, a već si kasno. Muk e theme te džal pe okolne gava thaj e thana te činen pešče vareso te han! kaj sam akate ando samotno krajo?" 13 A o Isus phendas lenđe: "Tumen den len te han!" A von phendine, "Naj amen majbut katar pandž mangre thaj duj mačhe, osim te džas te činas hamasko pale sa o them." 14 A sas varekaj katar pandž milje muškarcurja (či dinavenas pe e manušnja thaj e čhavra). O Isus phendas pire učenikonende: "Phenen lenđe te bešen ande skupine po pandžvardeš džene." 15 Thaj savora bešline. 16 A o Isus lijas e pandž mangre thaj e duj mačhe, dikhla prema o nebo thaj blagoslovisarda len. Askal phagla o mangro pa dija pire učenikonende te podelin e themešče. 17 Savora haline thaj čaljile. Thaj katar okova so ačhilo e themešče čidine dešuduj pherde korpe kotora mangre thaj mačhe. 18 Jekhvar dok o Isus crda pe po korkoro than te molil pe, lesa sas samo lešče dešuduj učenikurja. Pale godova phučla len: "So phenel o them, ko sem me?" 19 Von phendine: "Varesave phenen kaj san o Jovano savo bolelas, aver kaj san o proroko Ilija, a trite palem kaj uštilo andar e mule varesavo katar aver purane prorokurja." 20 A vo phučla len: "A tumen, so tumen phenen, ko sem me?" A o Petar phendas: "Hristo Pomazaniko e Devlesko!" 21 A o Isus zapovedisardas lenđe te na phenen khonikašče kaj si vo o Mesija. 22 Thaj phendas: "Me, o Čhavo e Manušesko, trubul but te trpiv. E starešine, e šorvale rašaja thaj e učtelja e Mojsiješče zakonestar odbacina man. Mudarena man, a me o trito đes uštava andar e mule." 23 Pale godova o Isus phendas savorende: "Ako vareko kamel te avel mungro sledbeniko, neka odreknil pe korkoro pestar, nek svako đes lel piro trušul thaj nek džal pale mande. 24 Kaj svako ko kamel te spasil piro trajo, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zbog mande, godova spasila les. 25 Savi korist si e manušes, ako zadobil sa o them, a korkoro pes hasarel ili pešče naudil?" 26 Ko ladžal mandar thaj mungre alavendar, lestar vi me, o Čhavo e Manušesko, ladžava kana avava ande slava mungri thaj e slava mungre Dadešči thaj e svete andelendi. 27 "Čače phenav tumende: 'Varesave save si akate tumendar či merena dok či dičhena e Devlesko carstvo.'" 28 A kana nakhla varekaj katar ohto đes katar godola alava o Isus lijas pesa e Petre, e Jovano thaj e Jakove ande gora te molin pe. 29 Dok molilas pe, lesko muj promenisajlo, a e drze pe leste postanisardine parne thaj sjajne. 30 Ande godova pojavisajle duj manuša thaj čerenas svato e Isuseja. Sas godova o Mojsija thaj o Ilija. 31 Pojavisajle ande slava thaj čerenas lesa svato pale lesko smrto savo trubuja te podnesil ando Jerusalem te pherdol o Lil. 32 E Petre thaj lešče drugaren lija e lindri. Kana džungadile, dikhline lešči slava thaj duj manušen save ačhenas lesa. 33 Thaj dok godola duj džene džanastar lestar, o Petar phendas e Isusešče: "Učiteljina, lačhe kaj sam kate. Te čeras trin senice: jek pale tute, jek palo Mojsije thaj jek palo Ilija." Či džanelas so phenel. 34 Dok vo još čerelas svato, pojavisajlo o oblako thaj zasinisarda len. Kana o oblako učharda len, lija len e bari dar. 35 Askal andar o oblako ašundilo o glaso savo phendas: "Akava si mungro Čhavo saves odabirisardem! Leste čhon kan." 36 Baš kana ašundilo o glaso, o Isus ačhilo korkoro. E učenikurja ačhenas thaj askal još khonikašče khanči či phendine pale okova so dikhline. 37 A kana thejara o đes o Isus thaj lešče učenikurja fulljistine katar e gora, avilo angle leste o but o them. 38 Askal varesosko manuš savo sas maškar o them čhuta muj: "Učiteljina, moliv tut dik mungre čhave, kaj si mande jedinco. 39 Inčarel les o bilačo duho. Andar jekhvar počnil te čhol muj; čhudel pes thaj e spuma del lešče po muj. Gata nikada či mučel les thaj uništil les. 40 Molisardem čire učenikonen te traden e bilačhe duho andar leste avri ali von našti tradine

les." 41 A o Isus phendas lende: "O bilačhe thaj bi pačako manušalen! Kozom semasa tumenca, a tumen či pačan. Phuča man kozom još trpiva tumen! An akaring čire čhave!" 42 Dok o čhavro avelas paše, o bilačo duho harada les pe phuv thaj činosaursa les. A o Isus zapretisardas e bilačhe duhošče thaj odma sastarda e čhave thaj dijale lešče dadešče. 43 Savora divisajle okolešče so o Isus čerda. Thaj dok savora čudinas pe okolešče so čerelas o Isus, o Isus phendas pire učenikonende: 44 "Lačhe zapamtin so phenav tumende: Me, o Čhavo e Manušesko, avava dino ande vas e manušende." 45 Ali e učenikurja či hačardine so motholas, kaj nas lende dino te hačaren, o značenje sas lendar garado, a daranas te phučen les te objasnili lende. 46 E učenikurja počnisardine te raspravin pe ko maškar lende šaj avilosas majbaro. 47 O Isus džangla so si ande lende ile thaj lija e cikne čhavre, čhuta les paše peste 48 thaj phendas lende: "Ko god primil akale cikne čhavre zbog mande, man primil. A ko man primil, primil e Devles savo bičhaldal man. O Del smatril kaj si majvažno okova savo si majponizno maškar tumende!" 49 Askal o Jovano phendas e Isusešče: "Učiteljina, dikhlam ječhe manuše sar ande čiro alav tradel e bilačhe duhonen. Amen phendam lešče te na čerel godova, kaj či džal pale tute." 50 A o Isus phendas lešče: "Na branin lešče! Kaj ko naj protiv tumende, pale tumende si!" 51 Kana avili majpaše e vrjama te o Isus boldel pe ando nebo, vo zurale odlučisarda te džan ando Jerusalem. 52 Thaj bičhaldal e glasnikonen angle peste. Von čele thaj dine ande varesosko samarijsko gav te pripremin lešče than kaj račarela. 53 No okote o them či kamlas te primin les kaj sas po drom palo Jerusalem. 54 Kana godova dikhline lešče učenikurja o Jakov thaj o Jovano, phučline les: "Gospode! Kames te amen phenas te fuljel o oganj andar o nebo thaj uništil len?" 55 A o Isus bolda pe lende thaj phendas lende kaj či gndin lačhe. 56 Thaj deletar ande aver gav. 57 Dok džanas dromesa, varesosko manuš phendas e Isusešče: "Džava pale tute kaj god tu te džas." 58 A o Isus phendas lešče: "E lisicen si lende jazbine, thaj e čirikljen lende gnezdurja, a man e Čhave e Manušesče naj kaj mungro šoro te čhav." 59 Varesave avrešče phendas o Isus: "Teljar pale mande!" A vo phendas lešče: "Gospode, muk man majsigo te džav te prahov mungre dade." 60 O Isus phendas lešče: "Muk e mulen te prahon pire mulen, a tu dža thaj navestisar e Devlesko carstvo." 61 Još vareko phendas: "Me džava pale tute Gospode, ali muk man te džav prvo te jartoman katar mungri familija." 62 A o Isus phendas lešče: "Ni jek savo lel o

plugo ande pire vas te oril thaj askal dičhel palpale, naj dostojno pale Devlesko carstvo."

10 Pale godova o Gospod odredisarda aver eftavardeš thaj duj učenikonen thaj bičhaldal len po dujen angle peste ande svako gav thaj ande svako than kaj kamlas te džal. 2 Majsigo so bičhaldal len phendas lende: "E žetva si bari, a radnikurja si cara. Molisaren e Gospodare katar e žetva te bičhalel e radnikonen ande piri žetva. 3 Džan! Ake, bičhalav tumen sago e bakhroren maškar e ruva. 4 Na inčaren tumenca ni love, ni trasta, ni so pošina. Dromesa na te hasaren tumari vrjama gajda kaj pozdravina e theme thaj čerena svato lenca. 5 Ande savo god čher den, prvo phenen: 'Miro akale čherešcel!' 6 Te avilo okote vareko dostojno palo tumaro miro, tumaro miro ačhela pe leste. A ako naj khonik dostojno tumaro miro boldela pe tumende. 7 Kana aven ande varesosko čher, na načnen andar o čher ande aver čher, ačhen pe jek than han thaj pijen sa so inkalen angle tumende. Kaj o radniko zaslužil piri počin." 8 Kana den ande savo gav thaj primin tumen, han so ponudin tumen. 9 Sastaren e nasvalen save si ande godova gav thaj phenen lende: Akaleja pašilo tumende e Devlesko carstvo! 10 A kana den ande varesavo gav thaj či primin tumen, inkljen pe lešče sokača thaj phenen: 11 Čak vi o praho andar tumaro gav, savo astarda pe pale amare pungere, khosas amendar sago o znako kaj o Del sudila tumende. Ali kava džanen: Pašilo tumende e Devlesko carstvo! 12 Phenav tumende: Ando des e sudosko majloče avela e themešče andar e Sodoma nego e themešče andar akava gav. 13 Teško tumende manušalen andar o gav Horazin! Teško tumende manušalen andar o gav Vitsaida! Kaj te e čhurja save dogodisajle tumende dogodisajle sas ando rumome gava o Tiro thaj o Sidon, e manuša andar godola gava već dumut obratisajlesas thaj bešline sas ande hrapavo thaj neudobne drže ando praho sago znako palo pokajanje. 14 Ali e manušende andar o gav Tiro thaj andar o Sidon po sudo avela majloče nego tumende. 15 Vi tumen manušalen andar o Kafarnaum! Zar dži ko nebo avena vazdine? Dži ko than kaj si e mule haradona kaj si o tunjariko thaj e jag. (Hadēs 986) 16 Pale godova phendas e učenikonende: "Ko tumende čhol kan, mande čhol kan. Ko tumen odbacil man odbacil, a ko man odbacil, odbacil okoles savo bičhaldal man." 17 Kana e eftavardeš thaj duj učenikurja boldine pes bahtale phendine: "Gospode, čak vi e bilačhe duhurja pokorin pe angle amende ande čiro alav!" 18 A o Isus phendas lende: "Dikhlem

e bendende poglavica sar perel sar e munja andar o nebo. 19 Ake dijem tumen vlast te uštaven pe sapa thaj pe škorpionurja thaj pe sa e sila e dušmaješči thaj khanči či naškodila tumende. 20 Ali na raduin tumen kaj e bilače duhurja pokorin pe tumende, Ali raduin tumen zbog godova kaj si tumare alava ramome ande Devlesko svitak ando nebo." 21 Ande godova čas o Isus pherdo bah ando Sveto Duho phendas: "Slaviv tut, Dade, tut savo san Gospodari e nebesko thaj e phuvjako, kaj garadan čiro čačipe katar okola save smatrin pes mudre thaj umne, a objavisardan e ciknende. Ej Dade! Gajda tuče sviđosajlo. 22 Mungro Dad sa dija man thaj khonik či džanel ko si o Čhavo, nego samo o Dad; niti ko si o Dad osim o Čhavo thaj okova kašče o Čhavo godova kamel te objavil." 23 Askal bolda pe ke učenikurja kana sas korkoro lenca thaj phendas lende: "Blago e manušende save dičhen okova so tumare jakha dičhen! 24 Phenav tumende: But prorokurja thaj e carurja kamline te dičhen man thaj te ašunen man, ali či dikhline man thaj či ašundine man!" 25 Jekhvar uštalo jek učitelj e Mojsiješče zakonestar te probil e Isuse thaj phučlas: "Učiteljina, so trubul te čerav te dobiv večno trajo?" (aiōnios g166) 26 A vo phendas lešče: "So ramol ando Mojsijesko zakono? So okote čitosardan?" 27 Askal o manuš phendas "Čumide e Gospode Devle čire saste ileja, čire saste dušava, čire saste snagasa čire saste godasa, thaj volisar čire pašutne sago kaj volis korkoro tut!" 28 Pe godova phendas lešče o Isus: "Lačhe phendan. Godova čer thaj avela tut večno trajo." 29 Ali vo lija te sikavel pes pravedno, thaj phučla e Isuse: "A ko si mungro pašutno?" 30 A o Isus phendas: "Varesosko manuš fuļjelas andar o Jerusalem ando gav savo akhardolas Jerihon. Thaj astardine les e razbojnikurja. Von čhudine lestar e drze, mardine les thaj đeletar. O manuš ačhilo te pašljol opaš mulo. 31 Slučajno godole dromesa načelas varesosko židovsko rašaj, dikhla les thaj nakhlo gajda kaj zaobidisarda les. 32 A gajda vi o levito e rašajesko pomočniko: nakhlo okotar, dikhla les thaj nakhlo paše leste. 33 Varesosko putniko Samarijanco areslo dži leste, dikhla les, thaj sažalisajlo pe leste. 34 Avilo dži leste thaj thoda e rane lešče e uljesa thaj e molasa thaj pačarda len. Thaj čhuta les pe piro magarco, inđardale ande gostijonica thaj pobrinisajlo pale leste. 35 Thejara o đes inkalda duj rupune lovara, dija len e gostijoničarešče thaj phendas: 'Le sama pe leste. Ako so majbut potrošil, počinava tuče kana boldava man.'" 36 Askal o Isus phučla les: "So phenes, savo katar akala ponašisajlo sago pašutno prema okova saves astardine e razbojnikurja?" 37

A vo phendas: "Okova savo pomognisarda lešče." Pe godova o Isus phendas lešče: "Dža thaj vi tu čer gajda!" 38 Dok o Isus thaj lešče učenikurja gajda putuinas majdur prema o Jerusalem, dine ande varesosko gav. Okote sas varesavi manušnji savi akhardolas Marta, primisarda len ande piro čer. 39 A sas lat phen savi akhardolas Marija. Voj bešelasa dži ke Gospodešče pungre thaj ašunelas o alav lesko. 40 A e Marta sas but zauzmime godolesa kaj poslužilas. Voj avili leste thaj phendas: "Gospode! Zar či maris kaj mungri phen mukla man korkoro te posluživ? Phen lače te pomožil man." 41 A o Gospod phendas lače: "Marta, Marta! Na ha holji thaj uznemiri tut pale but godova, 42 a samo jek si važno. E Marija godova svatisardas thaj godova či lava latar."

11 Jekhvar kana o Isus završisarda e molitvava, avilo dži leste jek katar e učenikurja thaj phendas lešče: "Gospode, sikav men te moli men sago kaj o Jovano savo bolelas sikada pire učenikonen." 2 O Isus phendas lende: "Kana molin tumen, phenen: 'Dade amareja ando nebo! Neka avel sveto čiro alav! Neka avel čiro carstvo! 3 Mangro amaro de amen svako đes! 4 Thaj jarto amende amare e bezeha, sago kaj amen jartosaras svakonešče ko sagrašil protiv amende thaj na de te peras ande kušnjal.'" 5 Askal o Isus phendas lende: "Zamislin te džan ke tumaro drugari ande opaš e rjat thaj phenen lešče: 'Drugarina, deman udžile trin mangre. 6 Kaj avilo mungro drugari katar o drom, a naj man so te čhav angle leste te hal!' 7 A okova andral phenel lešče: 'Na dosadisar mande! O vudar si već phandado, a e čhavroro si manca ando kreveto thaj soven. Našti uštav te dav tut.' 8 Phenav tumende: Ako či ni uštel te de les kaj si lesko drugari, uštela te del les zbog godova kaj lešče drugare naj ladžavo te avel uporno. 9 Isto gajda phenav tumende: Manden thaj dela pe tumende! Roden thaj aračhena! Maren po vudar thaj putrela pe tumende! 10 Kaj ko god mandel, primil. Ko rodel, aračhel. Ko marel po vudar, putrel pe lešče. 11 Savo dad maškar tumende kana o čhavro lesko mandel lestar mačo, del les umesto mačo sap? 12 Ili kana mandel angro, zar dela les škorpijono? 13 Ako tumen, vi ako sen bilače, džanen te den lače darurja tumare čhavrende, kozom majbut tumaro nebesko Dad dela Sveto Duho okolen save manden lestar!" 14 Jekhvar o Isus trada e bilače duho andar o manuš savo sas nemo. Kana inklijsto o bilačo duho, o nemo manuš počnisarda te čerel svato. Thaj o but o them divisajlo. 15 A varesave lendar phendine: "Vo tradel e bilače duhonen e Veelizevulešče silava,

savo si e bendengo knezo." 16 A aver iskušisardine e Isuse gajda kaj rodenas lestar varesosko znako andar o nebo kaj o Del bičhaldal les. 17 Ali o Isus džangla lende gindimata thaj phendas lende: "Ako e manuša andar isto carstvo borin pes maškar peste von uniština piro carstvo. Vi ako e familijače članurja borin pes maškar pende, uniština piri familija. 18 Ako si o beng ande peste podelime, sar ačhela lesko carstvo? A tumen phenen kaj me e Veelzevulešče silava tradav e bilače duhonen andar e manuša. 19 Ako me e Veelzevulešče silava tradav e bilače duhonen andar e manuša, kašče silava askal tumare učenikurja traden len? Gajda von korkoro dokažina kaj naj sen ando pravo. 20 Ali ako me e Devlešče silava tradav e bilače duhonen, čače avilo tumende o carstvo e Devlesko." 21 O Isus još phendas: "Dži kaj god o zuralo manuš, lače naoružime, arachel piro čher, lesko barvalipe si sigurno. 22 Ali te avel o majzuralo lestar, svladila les thaj otmil lešče sa lesko oružje ande savo uzdilasp, a o pleno razdelila." 23 Zato ko naj manca protiv mande si. Thaj ko manca či čidel, rspil. 24 Askal o Isus phendas: "Kana o bilačo duho inkljel andar o manuš, lutil pe puste thana thaj rodel pešče than kaj šaj te odmoril pes. A kana či arachel o than, phenel: 'Boldava man ande mungro čher, ando manuš andar savo inkljistem.' 25 Thaj kana are slo o bilačo duho arakhlas e manuše savo si sago o čučo čher, šilado thaj lačhardo. 26 Askal džal thaj lel pesa eŧta aver duhurja, majgore lestar thaj del andre thaj okote nastanil pe. Po krajo godole manušešče avela majgore nego kaj sas lešče po početko." 27 Dok o Isus godova phenelas, varesošči manušnji kaj sas maškar o but o them čhuta muj: "Blagoslovime o di čire dejako savo inđarda tu thaj e čuča save pilan!" 28 O Isus phendas: "Još majblagoslovime si okova savo ašunel o alav e Devlesko thaj ačhel pačivalo!" 29 A vo phendas lače: "Tumen manušalen save trajin ande akaja vrjama sen bilače manuša. Tumen roden znako. Ali aver znako či dela pe tumende osim e čudurja save o Del čerda palo Jona. 30 Kaj okova so sas e Jonasa sas znako e manušenđe save trajinas ando gav savo akhardolas Niniva, ande savo o Del bičhaldal les. Gajda okova so manca dogodila pe avela znako kaj man, e Čhave e Manušešče, o Del bičhaldas akale themešče. 31 Po đes kana avela e Devlesko sudo, e carica savi dumut vladilas e južno phujava, savi akhardolas Saba, uštela thaj osudila e manušen save si ađes džude. Kaj dadural avili te ašunel e care Solomone savo sas zurale mudro, a akate si vareko majbaro vi katar o Solomon, a tumen či kamen te čhon kan leste! 32 E manuša save majsigo

trajinas ando gav savo akhardolas Niniva, uštela po đes kana avela e Devlesko sudo thaj osudina e manušen save akana trajin. Kaj von pokajisajle kana o Jona propovedilas, a ake, akate si vareko majbaro katar o Jona, a tumen još či pokajisajle!" 33 O Isus majdur sikavelas: "Khonik či del jag o stenko te čhol les po garado than, niti tale korpa, nego po čirako te okola kaj den andre dičen o svetlo. 34 Čiri jak si stenko čire telošče. Kana si čiri jak sasti, sasto čiro telo si ando svetlost. Ali, ako si čiri jak nasvali, čiro telo si ande tama. 35 Zato le sama te okova so gndis kaj si ande tute svetlost naj li tama. 36 Ako si sasto čiro telo osvetlime thaj ni cara tama naj ande tute, askal sasto aveja prosvetlime, sago kana o stenko pire svetlosa osvetlil tut." 37 Kana o Isus dija gata o svato, avilo leste varesavo fariseji thaj akharda les ande piro čher te hal. Vo dija andre thaj lijas than pale sinija. 38 Kana godova dikhla o farisej, začudisajlo kaj o Isus bešlo pale sinija majsigo nego so thoda pire vas sago kaj trubujas prema e židovengo običaj. 39 A o Gospod phendas lešče: "Tumen e fariseja gadiči trudin tumen te thoven tumaro tahtaj thaj o čaro avrjal, a andral sen pherde pohlepe thaj e blačhipe. 40 Bi godavalen! Naj li o Del okova kaj stvorisarda e manušen thaj pindžarel les andral sago vi avrjal? 41 Zato den okova so si andral andar e tahta thaj andar e čare so handžvale inčaren samo pale tumende, okolende savende si majpotrebno sago milostinja thaj saste avena čiste andral thaj vi avrjal. 42 Ali teško tumende, farisejalen! Kaj den deš posto katar sa e začinurja thaj katar o povrče, a či marin pale pravda e manušenđi thaj pale ljubav e Devlešči so si majvažno. Trubun te den deš posto, ali či troman te zanemarin majvažne stvarja andar o zakono. 43 Jao tumende farisejalen! Kaj volin te bešen pe prve thana ande sinagoge thaj te e manuša pozdravin tumen pe javne thana. 44 Teško tumende farisejalen kaj sen sago e limorja, save naj obeležime, pe save e manuša phirena, a či džanen kaj si okote o limori thaj postanin duhovno melale!" 45 Askal varesosko katar e učitelja e Mojsiješče zakonestar phendas e Isusešče: "Učiteljina, dok gajda phenes, vi amen vredos." 46 A o Isus phendas: "Jao vi tumende, učiteljurja e Mojsiješče zakonestar! Kaj čhon pe manuša o pharipe gajda kaj den len pravilo save našti te inđaren, a tumen korkoro ni e najesa či mrdnon te pomognin lende te inđaren godova pharipe. 47 Teško tumende, kaj vazden e prorokonende spomenikurja, a tumare pradada mudardine len. 48 Godolesa kaj či trajin so e prorokurja sikavenas svedočin kaj odobrin okova so čerdine tumare pradada: von mudardine len, a

tumen spomenikurja vazden lende! **49** Zato vi o Del mudro phendas: 'Bičhalava lende e prorokonon thaj e apostolen. Varesaven lendar mudarena, a varesaven progonina.' **50** Zato tumaro naraštaj smatrla pe došalo palo rat kaj sas čhordo e prorokonengo katar o postanko e themesko, **51** katar o rat e prvo prorokosko dži ko rat e poslednjo prorokosko, e Aveljesko dži ko rat e Zaharijasko, savo sas mudardo maškar o žrtveniko thaj o svetište. Ej phenav tumende, kaj rodela pe o računo katar akaja generacija tumaro naraštaj avela odgovorno pale godova rat savo sas čhordo! **52** Jao tumende, učiteljurja e Mojsiješče zakonestar! Kaj line e čija katar o džanglipe pale Devlesko carstvo thaj garadine katar e manuša. Korkoro či den andre ando carstvo, a či mučen te den andre okola save kamen te den." **53** Kana o Isus inklijsto okotar, e učitelja e Mojsiješče zakonestar thaj e fariseja počnisardine zurale te holjavon pe leste thaj navalisardine pe leste te phučen les but vareso. **54** Von dičhenas te astaren les ande varesavo pogrešno alav sar optužisardinesas les.

12 Askal čida pes majbut milje manuša, gajda kaj jek avrešče uštavenas e pungre. Ali o Isus prvo phendas pire učenikonende: "Len tumen sama kaj o farisejsko licemerje buljol sago o kvasco savo šukljarel sasto humer. **2** Kaj avel e vrjama kana sa so si garado avela arakhado thaj sa so si tajno ašundola angle savorende. **3** Zato, sa so phendine ande tama ašundola po svetlo thaj sa so phendine varekašče po kan ande sobe, katar e krovurja propovedila pe." **4** O Isus nastavisarda: "Phenav tumende mungre drugarende na daran katar okola save šaj te mudaren samo o telo, a pale godova našti čeren tumende khanči. **5** Ali phenava tumende kastar trubun te daran: daran katar o Del savo, šaj lel o trajo thaj askal čhudel les ando pakao. Lestar daran! (Geenna g1067) **6** Pa či li bičinen pe pandž čiriklja pale samo duj lovora? Pa palem ni ječe lendar o Del či bistrel. **7** A tumende si svako bal po šoro đinado. Zato na daran! Kaj sen e Devlešče majvredne nego but e čiriklja!" **8** "Ko akate pe phuv anglo them priznail kaj pripadil mande, pale leste me o Čhavo e Manušesko phenava, angle anđelurja e Devlešče kaj pripadil mande. **9** Ali okova savo odreknil pe mandar angle manuša akate pe phuv, gajda vi me odrekniva man lestar angle anđelurja e Devlešče. **10** Ali phenav tumende ko mothol vareso protiv o Čhavo e Manušesko, jartola pe lešče. Ali okolešče ko hulil po Sveto Duho, či jartola pe lešče. **11** A kana anena tumen po sudo thaj ande sinagoge, angle poglavarja thaj angle vlast,

na vodin briga so phenena te branin tumen! **12** Kaj o Sveto Duho ande godova časo sikavela tumen so te phenen." **13** Vareko maškar o them phendas lešče: "Učiteljina, phen mungre phralešče te podelil manca so mukla amende amaro dad." **14** Pe godova o Isus phendas lešče: "Manušeja, ko čhuta man te avav tumaro sudco ili deliv maškar tumende?" **15** Askal phendas savorende: "Len tumen majdur katar svako pohlepa, kaj o čačo trajo či avel katar okova so si tumen." **16** Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave barvale manušešče e phuv but bijanda **17** thaj ačhilo te gindil ande peste: 'So te čerav? Kaj naj man kaj te čhav sa akava so bijanda mande e phuv.' **18** Thaj phendas: 'Ake so čerava! Haravava mungre žitnice thaj vazdava majbare thaj okote čhava sa mungro điv thaj mungro lačhipe. **19** Askal phenava korkoro mande ake situ ande zalihe but lačhipe pale but e brš kaj aven. Dušo mungrije, akana odmori tut, ha, pi thaj veselitu!' **20** Ali o Del phendas lešče: 'Bigodavereja! Več arjat mereja! A sa so čidan, kasko avela?' **21** Gajda avela okoleja kaj čidel pešče barvalipe, a či čidel o barvalipe savo si vredno ande Devlešče jakha." **22** Askal o Isus phendas pire učenikonende: "Zato phenav tumende, na daran pale tumaro trajo so hana, ni palo telo so lena pe tumende. **23** Kaj o trajo si majvredno katar o habe, a o telo katar e drze. **24** Dičhen pe gavranurja! Niti sadin niti čiden, najlen spremište ni žitnice, thaj tumaro Dad nebesko pravarel len. Kozom sen tumen majvredne nego e čiriklja! **25** A ko tumendar šaj e brigenca te lundarel piro trajo samo pale jek đes? **26** Dakle, ako tumen našti čeren ni okova so si majcara, sostar askal stalno han holji pale sa aver? **27** Lačhe dičhen e divlje luluda sar barjon! Či trudin pe niti suven pešče drze. A phenav tumende kaj ni o caro Solomon ande sa piro barvalipe či inđarelas pe peste gajda šukar drze sago akala divlje luluda. **28** Ako o Del gajda šukar furjarel e poljsko čar, savi ades si, a več thejara čhudel pe ando bov te phabon, kozom majbut šukar furjarela tumen. Tumen cara pačivalen! **29** Zato vi tumen na samo gndisaren pe godova dali si tumen dosta te han thaj te pijen. Na uznemirin tumen zbog godova! **30** Sa godova roden e manuša save či pindžaren e Devles. Tumaro nebesko Dad džanel kaj sa godova trubul tumen. **31** Nego roden e Devlesko carstvo, a sa godova nadodaila pe tumende! **32** Na dara mungro cikno stado! Kaj si e volja tumare Dadešči te del tumen o Carstvo. **33** Bičinen okova so si tumen thaj e love den e čorende! Gajda čidena tumende trjaste save či phurjon thaj barvalipe savo či propadnila, večno blago savo si ando nebo kaj o

čor či avel thaj kaj o moljco či hala les. **34** Zato, kaj si čiro barvalipe, okote avela vi čiro ilo." **35** O Isus phendas lende vi akava: "Aven spremne te služin thaj tumare stenkurja neka phabon. **36** Aven sago okola kaj ažučaren pire gospodare kana boldel pe andar e svaturja te odma putren lešče čim aresel thaj marel po vudar, **37** Blago okole slugonende saven o gospodari, kana avela, aračhel džungade! Čače phenav tumende, kaj korkoro o gospodari čhola len pale sinija te bešen thaj čhola pe peste o keceljko, te poslužil len. **38** O gospodari šaj te boldel pe ande opaš e rjat ili ande zora a blago e slugende saven o gospodari aračhela kaj si još džungade thaj ažučaren les. **39** Ali akava džanen: te o domačino džanglasas ande savo časo avela o čor, či muklasas te o čor provailil ande lesko čher. **40** Vi tumen aven spremne, kaj me, o Čhavo e Manušesko, avava ando časo kana či očekuina man." **41** Pe godova o Petar phendas: "Gospode, phenes li godoja usporedba samo pale amende ili vi pale savorende?" **42** A o Gospod Isus phendas: "Ko si okova verno thaj razumno upravniko saves o gospodari čhola te vladil pe lešče sluge thaj te del len habe ande pravo vrjama? **43** Blago godole slugašče saves lesko gospodari, kana avela, aračhel kaj čerel gajda. **44** Čače, phenav tumende, o gospodari čhola godole slugone te upravljil lešče saste barvalipeja. **45** Ali ako godova sluga phenel ande piro ilo: 'Mungro gospodari či avela gajda sigo' thaj ačhel te marel e slugonen thaj e sluškinjen, te hal, te pijel thaj te matol, **46** avela lesko gospodari ande godova đes kana vo či očekuil thaj ando časo kana vo či ni džanel, thaj strogo kaznila les thaj odredila lesko than maškar okola save či paćan, **47** O sluga savo pindžarel e volja pire gospodarešči, a khañči či čerda te pripremil pe pale vrjama kana boldela pe lesko gospodari, avela strogo kaznime. **48** A okova sluga kaj či džanglas e gospodarešči volja, a čerda vareso so zaslužil kazna, cara avela mardo. A katar okola kašče but dijas lendar majbut vi rodela. Okolestar kašče si but poverime lestar but vi rodela pe." **49** Askal o Isus phendas: "Me avilem te čhudav jag e sudošči pe phuv! Sar volisardemas te već počnisarda te phaboli! **50** Ali majsigo trubul te pretrpiv e muke thaj o smrto, zurale si mande pharo dok godova či avel gata! **51** Gndisaren kaj me avilem te anav miro pe phuv maškar o them? Nisar. Avilem te anav razdor. **52** Kaj katar akana e familija rspila pe: trin džene avena pe mungri rig, a aver duj protiv ili duj pe mungri rig, a trin protiv mande. **53** Boldela pe o dad protiv o čhavo, thaj o čhavo protiv o dad, e dej protiv e čhej, thaj e čhej protiv e dej, e sokra protiv e bori thaj e

bori protiv e sokra." **54** A e bute themešče o Isus phendas: "Kana dičhen kaj o kalo oblako avel katar o zapad, odma phenen: 'Dela o bršnd!' Thaj gajda si. **55** Kana dičhen kaj phurdel e balval katar e pustinja po jugo, phenen: 'Avela tati vrjama', thaj gajda avela. **56** Licemerja! Džanen te prosudin o izgled e nebesko thaj e phuvjako. Sar askal či pindžaren mungre znakurja save trubuinesas te pindžaren! **57** Tumen korkoro trubuinesas te pindžaren so si ispravno! **58** Sago vi ako vareko prl tumen zbog o dugo savo či počindine thaj kamel te indarel tumen po sudo, još e dromesa den sa tumendar te e nagodbasa rešin tumen lestar, te či inkalel tumen anglo sudo. O sudco dela tumen ko stražari, a o stražari čhudela tumen ande tamnica. **59** Phenav tuće: či inkleja okotar dok či počines sa so san udžile dži ko poslednjo lovoru."

13 Askal aviline varesave manuša thaj phendine e Isusešče kaj o Pilato savo sas rimsko upravniko dijas naredba te mudaren pe varesave manuša andar e Galileja. Thaj sas mudarde ando jerusalimsko Hramo dok anenas e žrtve. **2** O Isus phendas lende: "Dali si godova dokaz kaj godola Galilejcurja save nasradisardine sas majbut bezehale katar aver Galilejcurja? **3** Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del! **4** Ili gndin kaj okola dešuohto, pe save haradili e Siloamsko kula thaj mudarda len sas majbut bezehale katar sa e manuša save trajinas ando Jerusalem? **5** Nisar! Phenav tumende: vi tumen gajda avena duhovno hasarde ako či obratin tumen ko Del." **6** Askal o Isus phendas lende akaja usporedba: "Varesave manuše sas zasadime smokva ande lesko vinograd. Avelas te rodel plodo pe late, ali či arakhlá. **7** Zato phendas e vinogradarešče: 'Ake, već trin brš avav thaj rodav plodo pe akaja smokva thaj či arakhav les. Čhin lat. Sostar te crpil e phuv?' **8** A o vinogradari phendas lešče: 'Gospodarina, mukla još akava brš, a me hanavava oko late thaj čhava oko late o štalsko gunoj. **9** Možda ipak pe okova brš bijanel. A ako či bijanel askal čhineja lat.'" **10** Jek savato dok o Isus sikavelas ande jek sinagoga. **11** Okote sas varesavi manušnji savi dešuohto brš sas grbavo thaj našti uspravilaspe. Ande late sas o bilačho duho savo čerelas te avel nasvali. **12** Kana o Isus dikhla lat, akharda lat peste thaj phendas: "Manušnjije, oslobodime san katar čiro nasvalipe!" **13** Thaj čhuta pire vas pe late, a voj odma uspravisajli thaj počnisarda te slavil e Devle. **14** A okova savo sas vođa ande sinagoga holjajlo kaj o Isus sastardas ando savato, thaj phendas e themešče: "Šov si đes

ando kurko kana trubul te čerel pe buči! Ande godola desa aven thaj saston, a na ande savatosko des!"

15 O Gospod askal phendas lešče: "Licemerja! Vi tumen čeren buči savatone. Zar či svako tumendar savatone odrešil pire guruve ili magarco katar e jasle thaj indarel les po paj te napoil les?"

16 Naj li vi voj čhej andar e Avraamesko plemeno, savja o Sotona phangla već dešuohto brš, či li trubujasas vi lat o Del te odrešil katar godova nasvalipe savo si lače okurja ande savatosko des?"

17 Pe godova sa lešče protivnikurja ladžajle, a sa aver raduisajle e šukar delende save o Isus čerda.

18 Pale godova o Isus phendas: "Sova si slično e Devlesko carstvo? Sova te usporediv les?"

19 Slično si e gorušicaće zrnosa savo si zurale cikno, kana o manuš lel les thaj čhude les ande piri bar. Barjol thaj čerdol ando kaš thaj e čirklja čiden pe thaj čeren gnezdurja ande lešče ranja."

20 Thaj palem phučla len: "Sova te usporediv e Devlesko carstvo?"

21 Vo si sago o kvasco savo lel e manušnji thaj šukljarel les ando but aro, dok sa či vazdel pe."

22 Gajda o Isus načelas kroz e gava thaj kroz e varošice, sikavelas thaj putuilas ando Jerusalem.

23 Askal vareko phendas lešče: "Gospode, dali si cara okola kaj spasin pe?"

A o Isus phendas lende:

24 "O vudar nebesko si usko. Trudin tumen te den andre kroz leste, kaj phenav tumende, but rodena te den kroz leste, ali našti dena."

25 Kana o gospodari e čheresko zaključil o vudar avela prekasno. Askal ačhena avri marena po vudar thaj phenena: 'Gospode, putar amende!' Vo phenela tumende: 'Či džanav ko sen, ni katar sen.'

26 Askal počnina te phenen: 'Pa amen tusa halam thaj pilam, a tu sikavejas pe amare sokača!'

27 A vo phenela tumende: 'Či džanav ko sen. Džantar mandar savora save nepravda čeren!'

28 okote avela o roipe thaj o škripipe e dandencas kaj avena gajda holjarike kana dičhena e Avraame, e Isako, e Jakove thaj sa e prorokonon ande Devlesko carstvo, a tumen avena čhudine avri.

29 Askal avela o but o them katar o istok thaj katar o zapad, katar o severo thaj katar o jugo thaj bešena pale sinija ande Devlesko carstvo.

30 Thaj dik, okola save si akana prve askal avena pe poslednjo than, a okolen save akate smatrin kaj si poslednje avena majbare."

31 Ande godova čas aviline varesave fariseja thaj phendine e Isusešče: "Inklji thaj džatar akatar, kaj o caro Irod kamel te mudarel tut."

32 A o Isus phendas lende: "Džan thaj phenen godole lisicaće: 'Ake, tradav e bilače duhonen thaj sastarav ades thaj thejara, thaj trito des avava gata.'

33 Ali ades, thejara thaj overthara moraš te nastaviv o drom, kaj valda e prorokurja

našti aven mudarde avrjal o Jerusalem.

34 Jerusalem, Jerusalem, savo mudares e prorokonon thaj čhudes e bara dži ko smrto pe okola save si e Devlestar bičhalde tuće! Kozom drom lijem te čidav čire čhavren, sago e kvočka savi čidel pire pujen tale pešče phaka, ali tumen či kamline!"

35 Ake akana, tumaro čer avela pusto! Thaj phenav tumende, či dičhena man dok či avel o čas kana phenena: 'Blagoslovime o okova savo avel ando alav e Gospodesko!'"

14 Jek savato avilo o Isus ando čer ke jek vođa e farisejengo te hal lesa. Okola save sas okote lače lenas sama pe leste so čerela.

2 Kaj pojavisajlo anglo Isus varesavo manuš savo sas nasvalo gajda kaj sas les paj thaj šuljolas lestar.

3 Pe godova o Isus phučla e učitelja e Mojsiješče zakonestar thaj e farisejen: "Dali si muklino prema e Mojsijesko zakono te savatone sastarel pe o manuš ili naj?"

4 A von khanči či phendine. Askal o Isus čhuta pire vas po nasvalo manuš, sastarda les thaj phendas lešče kaj šaj džaltar.

5 A o Isus phendas: "Ko tumendar savatone či čerel buči? Ako varekašče tumendar o čhavro ili o guruv perel ande haing, zar či odma inkalena les?"

6 Pe godova nas len so te phenen.

7 Kana o Isus dihkla sar okola kaj si akharde pe gozba len pešče prve thana te bešen, phendas lende e usporedba:

8 "Kana vareko akharel tut pe svaturja, na beš po prvo than kaj so ako si akhardo vareko ko si majvažno tutar?"

9 Te či o domačino savo akhardas tut thaj vi les phenela tuće: 'Ušti thaj de o than okole manušešče.'

Askal ladžavoja, ušteja thaj bešeja po paluno than.

10 Nego kana vareko akharel tut dža thaj beš pe paluno than, thaj kana avela okova kaj akharda tut, phenel tuće: 'Drugarina pripremisardem tuće majlačho than!'

Askal aveja počastime angle sa save si akharde.

11 Kaj, svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime."

12 A askal o Isus bolda pes ko domačino thaj phendas lešče: "Kana čeres habe ili večera, na akhar čire drugaren, ni čire phralen, ni čire familija, ni čire barvale komšijen, te či vi von možda tut akhardinesas thaj pe akava način boldinesas tuće."

13 Nego kana čeres gozba akhar e čoren, sakaten, banden, thaj koren.

14 Kaj len naj sova te bolden tuće. Gajda aveja blagoslovime kaj o Del pale godova nagradila tut kana vo vaskrsnila e pravedne manušen andar e mule."

15 Kana godova ašunda jek katar e manuša pale sinija, phendas e Isusešče: "Blago okolešče savo hala ande Devlesko carstvo!"

16 A o Isus phendas lešče: "Varesosko manuš čerda bari večera thaj akhardas e but e themes."

17 Kana

e večera sas gata, bičhaldas e sluga te phenel e gostonende: 'Sa si gata. Aveni!' 18 A von jek pale avreste phendine kaj našti te aven. O prvo phendas lešče: 'Čindem njiva thaj trubul te džav te dikhav lat. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.' 19 Aver phendas: 'Čindem deš guruva, thaj trubul te džav te isproživ len dali si lače. Moliv tut, jartosar man ke godova manuš.' 20 O trito phendas: 'Upravo ženisajlem thaj zato našti te avav.' 21 O sluga bolda pe thaj javisarda godova pire gospodarešče. Askal o gospodari holjajlo thaj phendas e slugašče: 'Inklji brzo pe sokača e gavešče thaj an akaring e čoren, sakaten, koren thaj e banden.' 22 Kana o sluga gajda čerda, javisardas e Gospodarešče: 'Gospodarina, čerdo si so phendan thaj još si than.' 23 O gospodari phendas e slugašče: 'Inklji pe droma avrajil o gav thaj trade len te aven te pherdol mungro čere e themesa. 24 Kaj phenav tumende: Ni jek katar okola manuša save sas majsigo akharde či hana ni zalogaž katar e gozba savi čerdem.' 25 E Isuseja putuilas o silno them. O Isus bolda pe thaj phendas lende: 26 "Ako vareko kamel te avel mungro učeniko, moraš te volil man majbut nego pire dade, deja, romnja, čhavren, phralen, phejen, pa majbut vi katar piro trajo. Inače našti avel mungro učeniko! 27 Ko či lel piro trušul thaj či džal pale mande thaj naj spremno te merel pale mande, našti avel mungro učeniko! 28 Kaj khonik tumendar, kana kamel te sagradil e kula, či prvo bešel thaj proračunil e troškurja te dičhel dali si les sova te završil. 29 Inače, šaj dogodisajlo sas lešče te uspil samo te čhol o temelji thaj najles dosta love te završil, a askal savora save godova dikhline sas mardinesas muj lestar 30 thaj phenena: 'Akava manuš počnisarda te gradil, a našti završil!' 31 Ili savo caro teljardasas ando rato aver caronenca, a te majsigo či bešel thaj gindil dali šaj pire deš milje vojnikonenca te svladil okoles savo avel pe leste pire biš milje vojnikonenca? 32 Ako procenil kaj našti te svladil len, bičhalela pire manušen te roden miro dok si lende protivnikurja još dur po drom. 33 Zato khonikal našti postanil mungro učeniko savo či mučel sa so si les zbog mande." 34 Askal o Isus još phendas lende: "O lon si lačo. Ali ako o lon naj londo, sova askal londarela pe? 35 O bilondo lon naj lačo ni pale phuv, ni palo gnoište, nego samo te čudel pes. Ašunen kana već si tumen kan!"

15 Oko o Isus čida pes e but e carinikurja thaj e bare bezehale manuša te ašunen les sar sikavel. 2 Zato e fariseja thaj e učitelja e Mojsiješče zakonestar mrmiljinas: "Družilpe e bezehalenca thaj

još čak vi hal lenca!" 3 Pe godova o Isus phendas lende akaja usporedba: 4 "Ko tumendar, ako si les šel bakhre thaj hasarel ječe či mučela okolen injavardeš thajinja ande divljina, thaj či delosas te rodel godole ječe dok či aračhel les? 5 A kana aračhelas, pherdo bah čhol les pe dume 6 thaj boldel les čere thaj čim aresel čere akharel pire komšijen thaj pire drugaren thaj phenel lende: 'Raduin tumen manca! Arakhlem mungre hasarde bakhres.' 7 Phenav tumende, gajda savora ando nebo avena majbahtale pale jek bezehalo manuš savo pokajil pe nego pale injavardeš thajinja save gndin kaj si pravedne thaj kaj o pokajanje naj lende potrebno." 8 O Isus phendas lende: "Savi godoja manušnji, ako si lat deš rupa thaj jek hasarel, či del jag o stenko, lače šilavel o čer thaj rodel dok či aračhel les? 9 A kana aračhel les, akharel pire komšinicen thaj pire drugaricen thaj phenel lende: 'Raduin tumen manca! Arakhlem o rup savo hasardem.' 10 Phenav tumende, kaj gajda e Devlešče anđelurja raduinape pale jek bezehalo savo obratil pe." 11 Thaj o Isus nastavisarda te čerel svato: "Varesave manuše sas duj čhave. 12 O majterno phendas pire dadešče: 'Dade, deman akana mungro nasledstvo savo pripadil mande.' Thaj o dad podelisarda o barvalipe. 13 Kana nakhline varesave deša o majterno čavo čida sa piro thaj oputuisarda ande dur phuv thaj okote potrošisarda sa piro barvalipe pire bilače trajosa. 14 Kana potrošisarda sa, dija e bari bok ande godoja phuv, thaj nas les so te hal. 15 Askal delo thaj zaposlisajlo sago sluga ke jek manuš ande godoja phuv thaj čarjarelas lešče balen. 16 O čhavo sas gajda bokhalo kaj rado halasas vi e ljuske katar e maune save hanas e bale, ali khonikal či delas len lešče. 17 Kana napokon avilo peste, phendas: Ke mungro dad e najamniconen si habe gači kaj uvek vi ačhel, a me akate merav bokhatar! 18 Uštava, teljarava ke mungro dad thaj phenava lešče: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del ando nebo! 19 Naj sem majbut dostojno te akhara man čire čhavesa. Primi man sago ječe katar čire najamnikurja.' 20 Uštalo thaj teljarda ke piro dad. Dok sas još dur katar piro čer, lesko dad dikhla les dok sas još po drom thaj sažalisajlo pe leste thaj prastajas angle leste, dija les mrtiko thaj čumida les. 21 A o čhavo phendas lešče: 'Dade, sagrešisardem protiv tute thaj protiv o Del! Naj sem majbut dostojno te akhara man čire čhavesa.' 22 A o dad phendas e slugende: 'Brzo inkalen e majšukar haljina thaj den pe leste! Čhon lešče e angrušči po naj thaj e sandale pe lešče pungre! 23 Anen e majthule guruve thaj denle čhurjasa, pa te pogostime thaj te

veselime. 24 Kaj, akava mungro čhavo sas mulo thaj akana bolda pe ando trajo, hasardo sas thaj akana arakhadilo! Thaj počnisardine te veselin pe. 25 Pale godoja vrjama lesko majpurano čhavo čerelas bući ande njive. A kana bolda pe thaj sas već paše, andar o čher ašundolas e muzika thaj o čhelipe. 26 Pa akhardas ječe slugo te phučel so si godova. 27 A o sluga phendas: 'Bolda pe čiro phral thaj čiro dad dija čhurjasa e thule guruve te proslavil kaj lesko čhavo bolda pe džudo thaj sasto.' 28 O majpurano phral holjajlo thaj či kamlu te del andre. Askal o dad inklijsto thaj počnisarda te molil les te del andre. 29 A vo phendas pire dadešče: 'Me ake gaći brš služiv sago robo tuće thaj nikada či obisardem te čerav so phendan mande, a tu nikada ni jarco či dijan man te proveselima mungre drugarenca. 30 A kana avilo kava čiro čhavo savo e bludnicenca haljarda sa čiro barvalipe, tu dijan lešče čhurjasa majthule guruve.' 31 Pe godova o dad lesko phendas lešče: 'Čhaveja, tu san uvek manca thaj sa mungro vi čiro si. 32 Ali trubul te raduji men thaj veselimen kaj akava čiro phral sas mulo thaj akana bolda pes ando trajo, hasardo thaj arakhadilo!'"

16 O Isus askal phendas pire učenikonende e usporredba: "Sas varesavo barvalo manuš saves sas upravitelj saves e manuša prnas kaj rspil o barvalipe pire gospodaresko. 2 O barvalo manuš akharda pire upravitelje thaj phendas lešče: 'So godova ašunav pale tute? Sikav mande o računo kaj ramosardan sar vodijas e briga pale mungro barvalipe zato kaj majbut našti aves mungro upravitelj!' 3 Pe godova o baro sluga phendas ande peste: 'So te čerav kana mungro gospodari či del više te čerav bući pale leste? Te džav te hanavav naj man snaga. Te prosiv? Ladžavo si mande. 4 Džanav so čerava! Thaj kana gajda čerava e manuša lače primina man ande pire čhera, kana majbut či avava e gospodaresko upravitelj.' 5 Askal akhardas ječe po ječe katar o okola save sas udžile lešče gospodarešče. Thaj phučla e prvo manuše savo sas udžile: 'Kozom san udžile mungre gospodarešče?' 6 'Šel bačve maslinsko zetino', phendas o okova savo sas udžile. A o baro sluga phendas lešče: 'Le čiro računo beš thaj odma ramosar pandžvardeš.' 7 Pale godova phendas e aver manušešče: 'A tu, kozom san tu udžile?' A vo phendas lešče: 'Šel mere điv.' Phendas vi lešče: 'Le čiro računo thaj ramosar pe ohtovardeš.' 8 Thaj o gospodari pohvalisarda e bilače upravitelje kaj sas snalažljivo. Kaj e manuša akale themešče majsnažljivo postupin prema okola save si lende

slične, nego e manuša katar o svetlost. (aiōn g165) 9 A me phenav tumende, steknin tumende drugaren gajda kaj ispravno koristin akale themesko barvalipe thaj kana o barvalipe majbut či avela korisno o Del primila tumen ande večne stanurja ando nebo. (aiōnios g166) 10 Ako šaj pačas e manušešče ande cikne buća, askal šaj pačas lešče vi ande bare buća thaj ako našti pačas e manušešče ande cikne buća askal našti pačas lešče ni ande bare buća. 11 Ako naj senas pačivale ande e themesko barvalipe, sar o Del poverila tumende duhovno barvalipe te upavin lesa? 12 Thaj ako ande averesko barvalipe naj senas pačivale, sar o Del dela tumen tumaro? 13 Ni jek sluga našti robujil duje gospodarende ande isto vrjama. Kaj ječe mrzala, a averes volila; ili ječešče avela pačivalo a avres prezirila. Našti služin e Devlešče thaj e barvalipešče ande isto vrjama." 14 Sa gadava ašundine e fariseja save sas pohlepne pale love thaj marenas muj katar o Isus. 15 A o Isus phendas lende: "Tumen čeren tumen kaj sen pravedne anglo them, ali džanel o Del tumare ile. Kaj so e manuša smatrin vredno, e Devlešče grjacolpe." 16 Askal o Isus phendas lende: "E Mojsijesko zakono thaj e knjige save ramosardine e purane prorokurja važinas sa dok či avilo o Jovano savo bolelas, a katar askal navestilas pe e Bahtali nevimata palo carstvo e Devlesko. Thaj katar askal nagovorisaras savoren te den ande Devlesko carstvo. 17 Ali godova či značil kaj e Mojsijesko zakon majbut či vredil kaj majloče nestanila o nebo thaj e phuv, nego te propadnil jek tačkica andar o zakono. 18 Sago kaj ramol ando zakon: svako ko rastavil pe katar piri romnji thaj lel avrja, čerel preljub; thaj ko oženil pe e romnjasa savi si rastanime, preljub čerel." 19 Askal o Isus nastavisarda: "Sas varesosko barvalo manuš, savo lelas pe peste majšukar thaj majkuč drze, trajilas svako đes raikane thaj veselilas pe. 20 A angle lesko vudar pašljolas varesavo čoro manuš savo sas sa ande čirurja. Lesko alav sas Lazar, 21 thaj čeznilas samo te čaljol e prušukenca save perenas katar e barvalešči sinija. Dok gajda pašljolas avenas e džučhela thaj čarnas e čirurja pe leste. 22 A kana mulo o čoro, e anđelurja indardine les ande Avramešče angalja. Pale godova mulo vi o barvalo manuš, thaj prahosardine les. 23 A lešči duša đeli po than kaj si e mule, thaj dok sas ande bare muke vazda pire jakha thaj dadural dikhla e Lazare ande Avramešče angalja. (Hadēs g86) 24 Thaj čhuta muj: 'Dade Avraame, smiluitu mande thaj bičhal e Lazare te umočil piro naj ando paj thaj šudrjarel mungri čhib kaj zurale muči man ande akava plameno.' 25 Pe godova phendas o Avram: 'De tut godi, čhaveja, kaj

tu pale čiro trajo primisardan čiro lačhipe, a gajda vi o Lazar piro bilačhipe. Akana vo akate tešil pe, a tu mučis tut. **26** Osim godova, maškar amende thaj tumende si bari provalija thaj vi okola save kamline sas našti načhen okotar akaring, niti akatar okoring.' **27** Pe godova o barvalo manuš phendas: 'Moliv tut askal, dade, bičhal e Lazare ando čher mungre dadesko. **28** Kaj si man pandž phral pa neka džal thaj upozoril len te na vi von aven akaring ande kava than e mukengo.' **29** A o Avram phendas lešće: 'Opomenil len o Mojsija thaj e prorokurja ande pire zapisurja. Neka čiton thaj čhon kan lende.' **30** A vo phendas: 'O na, dade Avraame! Nego te avilo lende vareko andar e mule, obratina pe.' **31** A vo phendas lešće: 'Ako či ašunen e Mojsija thaj e prorokonon, či pačana sa vi te uštel thaj avel lende vareko andar e mule.'"

17 O Isus phendas pire učenikonende: "O iskušenje moraš te avel, ali teško e manušešće kroz savo avel o iskušenje. **2** Kasave manušešće avilosas majlače te phanden lešće mlinsko bar oko e kor, thaj te čhuden les ando more, nego te crdel po bezeh ječe katar akala manuša saven si cara pačipe. **3** Upozoriv tumen! Ako čiro phral savo si verniko pogrešil, ukori les thaj jartosar lešće ako pokajil pe. **4** Pa ako vi ehta drom po đes sagrešil protiv tute thaj ehta drom po đes avel thaj phenel tuće: 'Jartosar mande. Pogrešisardem!', jartosar lešće." **5** E apostolurja phendine e Gospodešće: "Trubul amen majbut pačipe. Phen amende sar te dobis!" **6** O Gospod phendas lende: "Te avel tumen pačipe gajda cikno sago kaj si e goruščako zrno, phendinesas akale dudošće: 'Inkaltu e korenosa thaj presadi tut ando more!', thaj vo presadisajlo sas. **7** Ko tumendar phenela pire slugašće savo oril ili lel sama pe stoka, kana boldela pes andar o polje thaj del ando čher: 'Av brzo thaj beš pale sinija?' **8** Či umesto godova phenena lešće gajda: 'Čer mande večera! Čhov e keceljko pe tute thaj služisar man dok hav thaj pijav, pale godova tu haja thaj peja?' **9** E slugašće pale godova či zahvalil pe kaj vo samo čerel piri buči. **10** Gajda vi tumen: kana sen poslušne e Devlešće, phenen: 'Sluge sam save či zaslužin pohvala! Čerdam samo so samas udžile te čeras!'" **11** Gajda dok putuilas majdur prema o Jerusalem, o Isus načelas maškar e Samarijači thaj e Galilejači regija. **12** Kana delas ande varesosko gav, angle leste avile deš gubavcurja. Ačhiline cara majdur **13** thaj počnisardine te čhon muj: "Isuse, Učiteljina, smiluisar tut amende!" **14** Kana o Isus dikhla len, phendas lende: "Džan thaj sikaven tumen e rašajende te dičhen tumen thaj

phenen dali sen saste!" Thaj dok džanas dromesa sastile katar e guba. **15** Jek lendar dikhla kaj sastilo, bolda pe thaj slavisarda e Devle andar sasto glaso. **16** Čhuda pes pe koča angle Isusešće pungere thaj zahvalisarda lešće. A sas godova varesavo manuš andar e Samarija. **17** O Isus phučla: "Či li sastile deš džene? Kaj si okolainja? **18** Dali nijek lendar či bolda pe te del slava e Devlešće osim akava tuđinco?" **19** Askal phendas e manušešće savo sastilo: "Ušti thaj dža. Čiro pačipe ande mande spasisarda tut!" **20** Jekhvar kana e fariseja phučline e Isuse kana avela e Devlesko carstvo, o Isus phendas lende: "E Devlesko carstvo či avela e znakonenca save šaj dičhen pe. **21** Našti phenela pe: 'Aketalo akate!', ili: 'Eketalo okote!' Ake e Devlesko carstvo si maškar tumende!" **22** Pale godova phendas e učenikonende: "Avela e vrjama kana kamena te dičhen jek katar e đesa kana me, o Čhavo e Manušesko, vladiva sago o caro, ali či dičhena godova đes. **23** Askal phenena tumende: 'Eketalo okote, aketalo akate!' Ali na džan thaj na prasten inča! **24** Kaj sago e munja kaj sevil pe jek krajo e nebesko thaj rasvetil sa dži ke aver krajo, gajda avela vi manca, e Manušesće Čhavesa, ando mungro đes. **25** Ali majsigo trubuv but te pretrpiv thaj akava naraštaj trubula te odbacil man. **26** Thaj sago kaj sas ande Nojašči vrjama gajda avela vi ando đes kana avava me o Čhavo e Manušesko. **27** E manuša hanas, pijenas, ženinas pe thaj udajinas pe dži ko đes dok o Noje či dijas ando baro brodo, thaj avilo o potop thaj uništisardas sa so nas ando baro brodo. **28** Askal avela sago kaj sas dumut kana trajilas o Lot: Kana e manuša ando gav savo akhardolas Sodoma, hanas thaj pijenas, činenas thaj bičinenas, sadinas thaj gradinas, **29** sa dži ke detharin kana o Lot inkljisto andar o gav Sodoma, a askal andar o nebo zapljuštisarda e jag thaj o sumpor thaj uništisardas sa okolen save ačhiline ando gav. **30** Isto gajda iznenada avela ando đes kana boldava man me o Čhavo e Manušesko. **31** Gajda ande okova đes, ko avela po krovo, a lešće stvarja si ando čher, neka na fuljel te lel len. Thaj ko si ande njive, neka či boldel pes palpale te lel vareso pesa. **32** Den tumen gođi sar muli e Lotošči romnji! **33** Kaj ko lela sama pe piro trajo te aračhe les, hasarela les; a ko hasarel piro trajo zadobila les palo večnost. **34** Phenav tumende, ande koja rjat kana me boldava man avena duj džene ande jek kreveto. Jek lela pes, aver mučela pe. **35** Duj manušnja zajedno meljina o điv; jek lela pes, a aver mučela pe. **36** Duj džene avena ando polje; jek avela lino, a aver ačhela." **37** Pe godova e učenikurja phučline les: "A kaj godova Gospode?" A o Isus

phendas lende: "Avela očito sago vi akaja poslovica: 'kaj čiden pes e lešinarja okote kaj si o mulo telo.'"

18 Askal o Isus phendas e učenikonende e usporredba te sikavel len sar uvek trubun te molin pe thaj sar nikada či trubun te odustanin. 2 Thaj phendas: "Ande jek gav sas jek sudija savo či daralas e Devlestar a e themestar či ladžalas. 3 A ande godova gav sas vi jek udovica savi stalno avelas leste thaj molilas les: 'Deman pravda angle mungro protivniko.' 4 O sudija varesavi vrjama či marilas pale godova, ali napokon phendas: 'Vi ako či darav katar o Del thaj či mariv pale manuša, 5 ali dava pravda akale udovica, kaj, ako či dav lat pravda, dosadila mande dok či dobil piro pravo, kaj stalno dosadil man!'" 6 Askal phendas o Gospod Isus: "Dičhen sar ispravno postupisarda o nepravredno sudija. 7 Kaj o Del strpljivo čhola kan ke lende molitve thaj pobrinila pe te dobim pravda okola save pripadin lešče thaj vapiin lešče o đes thaj e rjat. 8 Phenav tumende kaj brzo dela len pravda. Ali kana me, o Čhavo e Manušesko, boldava man pe phuv, dali arakhava kasavo pačipe?" 9 Askal o Isus phendas još akaja usporredba varesavende save sas uverime ande piri vlastito pravednost, a averen prezirisarenas: 10 "Duj manuša đele ando Hramo te molin pe. Jek sas fariseji a aver cariniko. 11 O fariseji ačhelas thaj molilas pe pale peste: 'Devla, nais tuče kaj naj sem sago aver manuša, grabežljivo, nepravredno, preljubniko, ili sago akava cariniko. 12 Me postiv duvar ando kurko; dav deš posto katar sa so si man.' 13 A o cariniko, ačhelas majdur, thaj či usudilas pe ni pe jakha te vazdel prema o nebo, nego pečelas pe ando kolin te sikavel piri tuga thaj phenelas: 'Devla av milostivo mande bezehalešče!' 14 Phenav tumende: vo bolda pe čhere pravedno anglo Del, a na o fariseji! Kaj svako ko korkoro pes uzvisil, avela ponizime, a ko korkoro pes ponizil, avela uzvisime." 15 A e Isusešče anenas vi e cikne čhavren te čhol pire vas pe lende te blagoslovil len, a kana godova dikhline e učenikurja braninas lende. 16 A o Isus akharda len thaj phendas: "Mučen e čhavren te aven mande thaj na branin lende, kaj kasavende pripadil e Devlesko carstvo." 17 "Čače, phenav tumende, savo či primil e Devlesko carstvo sago cikno čhavro, či dela ande leste." 18 Varesavo židovsko vođa phučlas e Isuse: "Lače učiteljina, so trubul te čerav te dobiv o večno trajo?" (aiōnios g166) 19 A o Isus phendas lešče: "Sostar man akhares lačheja? Khonikal naj lačno, nego li samo o jedino Del. 20 A e zapovedi andar o Mojsjesko zakon džanes: 'Na čer preljub', 'Na mudar', 'Na čor',

'Na svedočisar hohamne', 'Poštuisar čire dades thaj čire deja.'" 21 A vo phendas: "Sa gadava čerav katar mungro ternipe." 22 Kana godova ašunda o Isus, phendas lešče: "Još jek ačhilo tut: sa so si tut bičin thaj podelisar e čorende thaj avela tu barvalipe ando nebo. A askal av thaj dža pale mande." 23 Kana vo godova ašundas, ražalostisajlo kaj sas zurale barvalo thaj či kamlas te bičinel sa so sas les. 24 O Isus dikhla pe leste thaj phendas: "Sar si phare e barvalešče te del ande Devlesko carstvo! 25 Majloče si e kamilače te načel kroz e suvjače kan nego o barvalo te del ande Devlesko carstvo." 26 Okola save godova ašundine, phendine: "Pa ko askal šaj spasil pe?" 27 A o Isus phendas: "So si nemoguče e manušenje, moguče si e Devlešče." 28 Askal o Petar phendas: "Ake, amen muklam sa amaro thaj teljardam pale tute te sledis tut." 29 A o Isus phendas lende: "Čače, phenav tumende, naj godova savo muklasas piro čher, ili pire romnja, ili pire phralen, ili pire dade thaj pire deja, ili pire čhavren zbog e Devlesko carstvo, 30 a te či več pe akava them primila majbut nego so mukla, a pe okova them savo avel vi večno trajo." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 O Isus čida oko peste e dešuduj apostolen thaj phendas lende: "Ake das ando Jerusalem, a okote dogodila pe sa so e prorokurja ramosardine ando Sveto lil, pale mande e Čhave e manušešče. 32 Von predaina man ande vas e nevernikonende, save marena muj mandar, ladžarena man, vredona man, 33 bičuina man thaj mudarena man, ali me o trito đes uštava andar e mule." 34 A e učenikurja khañči katar godova so o Isus phendas či hačardine. O značenje godele alavengo sas lendar garado thaj našti hačardine so o Isus phenelas lende. 35 A kana o Isus avilo paše dži ko gav o Jerihon, varesavo koro manuš bešelasa po drom thaj prosilas. 36 A kana o koro manuš ašunda kaj načel okotar o but o them, phučlas so si godova. 37 Phendine lešče: "Načel o Isus andar o Nazaret." 38 A vo pe godova čhuta muj: "Isuse e Davidešče Čhaveja, smiluitu tut mande!" 39 A okola kaj džanas anglal o Isus ačhavenas e kore manuše te na čhol muj, ali vo još majzurale čholas muj: "E Davidešče Čhaveja, smiluitu mande!" 40 Kana o Isus ašunda les ačhilo thaj phendas te anen les leste. Kana e kore manuše andine majpaše o Isus phučla les: 41 "So kames te čerav tuče?" A vo phendas: "Gospode, te šaj dikhav." 42 A o Isus phendas lešče: "Akana šaj te dičhes! Čiro pačipe sastarda tut." 43 E kore manušešče jakha odma putajle thaj počnisarda te dičhel, uputisajlo dromesa palo Isus thaj počnisarda

te slavil e Devles. A sa o them savo godova dikhla dija slava e Devlešće.

19 O Isus dijas ando Jerihon. Dok načelas kroz o gav, 2 angle leste avilo o manuš savo akhardolas Zakej. Vo sas glavno cariniko thaj sas zurale barvalo. 3 Probilas te dičhel e Isuse, ali sas zurale cikno manuš thaj našti dikhla les katar o but o them savo sas oko leste. 4 Vo zato prastaja anglal, thaj lija pe opre pe smokva paše savi o Isus trubujas te načhel te šaj dičhel les. 5 Kana o Isus areslo pe godova than, dikhla opre thaj phendas lešće: "Zakej, brzo fulji tele! Ađes trubul te avav gosto ande čiro čher." 6 O Zakej brzo fuljisto tele katar e smokva thaj pherdo bah ugostisarda les ande piro čher. 7 A sa save godova dikhline počnisardine te mrmlijan: "Đelo ando čher e bezehalesko!" 8 A o Zakej ačhilo thaj phendas e Gospodešće: "Gospode ake, opaš mungro barvalipe dava e čorende! Thaj ako varekas hohadem, boldav štar drom majbut." 9 Pe godova o Isus phendas lešće: "Ađes ande akava čher avilo o spasenje kaj si vi akava manuš e Avraamesko čhavo! 10 Me o Čhavo e Manušesko avilem te rodav thaj te spasiv okova so si hasardo!" 11 O but o them sa godova ašunelas, a o Isus phendas lenđe još jek usporedba zato kaj sas o Isus paše pašo Jerusalem thaj gndinas kaj odma pojavila pe e Devlesko carstvo. 12 Thaj phendas: "Sas varesavo ugledno manuš savo trubuja te otpuul ande dur phuv te okote okrunin les sago caros, a askal te boldel pe. 13 Zato akhardas pire deš slugonen, dija len svakones po opaš kila rup so sas štar čhonendi počin thaj phendas lenđe: 'Trguin akale rupesa dok či boldav man.' 14 A e manuša andar lešči phuv mrzanas les thaj bičhaldine pale leste e poslaniko te phenen e majbare carošće: 'Či kamas te akava caruisarel pe amende.' 15 Kana vo primisarda piro carstvo thaj bolda pe palpale, naredisarda te anen lešće okolen slugen savende dijas o rup te ašunel kozom zaradisardine. 16 O prvo sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina, o iznos savo dijan man čerdem te avel deš drom majbut.' 17 Phendas lešće: 'But lačhe! Lačo san sluga, zato kaj sanas verno ande cikno, dava tut te vladis pe deš gava!' 18 Aver sluga avilo thaj phendas: 'Gospodarina o iznos savo dijan man čerdem te avel pandž drom majbut.' 19 Phendas lešće: 'Lačhe! Vladi pe pandž gava!' 20 A o trito sluga avilo bi zaradako thaj phendas: 'Gospodarina, ale tuče čiro rup, savo dijan man. Arakhavas les garado ando dikhloro. 21 Daravas tutar kaj san strogo manuš. Les so či uložišardan, thaj žanjis so či sadisardan.' 22 Phendas lešće: 'Pe

čire alava aveja osudime, bilačo slugona! Džanglan kaj sem strogo manuš, kaj lav so či uložišardem thaj kaj čidav kaj či sadisardem? 23 Sostar askal či uložišardan mungre love ande banka? Gajda barem dobisardemas e kamatenca.' 24 Pe godova o caro phendas kolende save sas okote čidine: 'Len lestar o rup thaj den okolešće saves si deš.' 25 Phendine lešće: 'Ali gospodarina, pa les već si deš kile rup!' 26 O caro phendas lenđe: 'Phenav tumende: Okoles kas si, dela pe lešće još majbut, a okoles save naj, lela pes lestar vi okova cara so si les. 27 A mungre dušmajen okolen save či kamline man te me avav caro, anen len akaring thaj mudaren len angle mande.'" 28 Nakon so phendas lenđe godova, o Isus teljarda majdur karingal o Jerusalem. 29 Kana avilo paše dži ke gava e Vitfaga thaj e Vitanija save sas pe Maslinsko gora, bičhaldal anglal pire duj učenikonon 30 thaj phendas lenđe: "Džan ando gav savo si angle tumende. Čim den ande leste, arachena phangle terne magarco saves još khonik či jašisarda. Putren les thaj anen les. 31 Ako vareko phučel tumen: 'Sostar putren e magare?' Gajda phenen: 'Trubun e Gospodešće', thaj odma mučena len." 32 Von đele thaj arakhline e magarco sago kaj o Isus phendas lenđe. 33 Thaj dok e učenikurja putrenas e magare, e magaresko gospodari phendas lenđe: "Sostar putren e magare?" 34 A von phendine: "Trubul e Gospodešće." 35 Andine e magare ko Isus thaj čhutine pire haljine po magarco thaj o Isus bešlo pe leste. 36 Thaj dok O Isus gajda džalas po magarco, e manuša buljarenas pire ogrtačurja po drom angle leste te sikaven lešće čast. 37 A kana već avilo paše te fuljel katar e Maslinsko gora, e but e manuša save džanas pale leste počnisardine pe sa o glaso te zahvalin e Devlešće pale sa e čudurja save dikhline. 38 Phenenas: "Blagoslovime o Caro, savo avel ando alav e Gospodesko! Miro po nebo thaj slava e Devlešće ande visinel!" 39 Pe godova varesave fariseja save sas maškar o them phenenas e Isusešće: "Učiteljina, phen čire učenikonende te na phenen godova." 40 O Isus phendas: "Phenav tumende, ako von ačhen, e bara slavina!" 41 Kana o Isus avilo paše dži ko Jerusalem thaj dikhla o gav, o Isus rujas pale manuša andar leste. 42 Thaj phendas: "Sar volisardemas te ađes arakhline sas o drom e mirosko! Ali akana si kasno, thaj o miro si garado tumendar. 43 Avena e đesa kana o dušmano zauzmila čire zidurja, okolina tut thaj čicidena tu katar sa e riga. 44 O Jerusalem, savrnina tut e phuvjasa thaj vi čire čavren ande tute. Či ačela tutar ni bar pe bareste kaj či pindžardan e vrjama kana o Del avilo te spasil

tut." 45 Kana o Isus dijas ando Hramo, počnisarda te tradel andar leste e trgovcen. 46 Taj phendas lende: "Ando Sveto lil ramol: 'Mungro Hramo trubul te avel o čher pale molitva', a tumen pretvorisardine les ande razbojničko pečina!" 47 Pale godova o Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a e šorvale rašaja taj e učitelja e Mojsiješće zakonestar zajedno e gavešće šorvalenca gndinas sar te mudaren les, 48 ali či arakhline o način sar te čeren godova kaj o them pažljivo čholas kan ke lesko sikavipe.

20 Jek đes dok o Isus sikavelas e theme ando Hramo taj navestilas e Bahtali nevimata, aviline leste e šorvale rašaja, e učitelja e Mojsiješće zakonestar taj vi aver e židovske starešine 2 taj phučline les: "Phen amende ko dija tut vlast te čeres godova? Ko ovlasitisarda tut pale godova?" 3 A o Isus phendas: "Vi me tumen vareso phučava: Phenen mande 4 Dali o Del phendas e Jovanošće te bolet e manušen, ili e manuša phendine lešće te čerel godova?" 5 A von počnisardine te raspravin pe maškar peste: "Te phendam katar o Del, phenela amende sostar askal či pačaine lešće? 6 A te phendam katar o manuš, sa o them čhudelape barenca pe amende dok či mudaren men. Kaj o them pačal kaj sas o Jovano proroko." 7 Zato phendine e Isusešće kaj či džanen kastar avilo e Jovanesko autoriteto te bolet. 8 A o Isus phendas lende: "Askal ni me či phenava tumende katar man vlast!" 9 Pale godova o Isus phendas e themešće akaja usporedba: "Varesavo manuš zasadisardas o vinograd taj iznajmisarda les e vinogradarende. A askal oputuisarda pe lungo vrjama. 10 Kana avili e vrjama pale berba, bičhaldas pire slugo ke vinogradarja te den les katar o plodo e drakako. Ali e vinogradarja mardine les taj bičhaldine les palpale čuče vastenca. 11 Pe godova vo bičhaldas lende aver slugo. Ali von vi godole mardine, mardine muj lestar taj bičhaldine le palpale čuče vastenca. 12 Bičhaldas lende vi e trito. A von vi les izranisardine taj tradine les. 13 Pe godova o gospodari e vinogradsko phendas: 'So te čerav? Bičhalava lende mungre voljeno čhaves. Les valda poštuina kaj si mungro čhavo.' 14 Ali kana e vinogradarja dikhline e čhaves, počnisardine te čeren svato maškar pende: 'Akava si o nasledniko. Ajde te mudaras les taj o nasledstvo avela amaro.' 15 Tradine les avri andar o vinograd taj mudardine les. So gndin so čerela lenca o gospodari e vinogradsko kana ašunela so sas? 16 Avela taj mudarela godole vinogradaren, a o vinograd dela aver vinogradarende ando najam." A okola save ašunenas e Isuse phendine: "Amen vareso

gajda nikad či čerdamas!" 17 A o Isus lačhe dikhla pe lende taj phendas: "A so askal značil okova odlomko savo ramol ando Sveto lil: 'O bar saves čhudine e graditeljurja postanisardas o bar zaglavno?' 18 Te ko god perel pe godova bar phadela pes, a godova bar smrskola okoles pe kaste perel." 19 E učitelja e Mojsiješće zakonestar taj e šorvale rašaja kamline odma te astaren les kaj lačhe džangline kaj godoja usporedba odnosil pes pe lende, ali daranas katar o them. 20 Katar askal počnisardine te vrebil les taj bičhaldine e špijunen save čerenas pe kaj si iskrene te šaj optužin e Isuse kaj phendas vareso bilačhe taj te predain les e rimske upravitelješće. 21 Taj phučline e Isuse: "Učiteljina! Džanas kaj phenes čačipe taj sikaves ispravno, taj či dičhes ko si ko, nego čače sikaves e Devlesko drom. 22 Phen amende dali trubul te amen e Židovurja das e carošće o porez ili te či das?" 23 A o Isus dikhla kaj kamen te astaren les ande zamka taj phendas lende: 24 "Sikaven mande e kovanica savjava počinen o porez. Kasko si akava liko taj o alav pe late?" A von phendine: "E carošči." 25 "Askal den e carošće so si e carosko, a e Devlešće so si e Devlesko." 26 Gajda našti arakhline doš ande okova so o Isus phendas anglo them, nego ačihline zadivime lešće naukava taj ačihline bi alavesko. 27 Askal aviline leste varesave saduceja, save phenen kaj naj uštipe andar e mule. Taj phučline e Isuse: 28 "Učiteljina, o Mojsije ramosarda amende te mulo varekasko phral saves sas romnji, a nas les čhavra, neka lesko phral lel lešće romnja sar voj bijandas lešće čhavo savo nasledila e imovina okolešči savo mulo taj te indarel lesko prezime. 29 Gajda sas ehta phral. Prvo phral oženisajlo taj mulo, a nas les čhavra. 30 Aver phral oženisajlo lešće romnjasa ali vi vo mulo, 31 askal o trito taj gajda vi sa ehta muline, a či mukline čhavra. 32 Po krajo muli vi e romnji. 33 Kašči romnji askal voj avela kana e manuša uštena andar e mule kana sas romnji sa ehta phralendi?" 34 O Isus phendas lende: "E manuša akale themešće udajina pe taj ženina pe. (aiōn g165) 35 Ali okolen saven o Del dičhel kaj si dostojne te ušten andar e mule taj trajina ande okova them savo avela, či ženina pe niti udajina pe. (aiōn g165) 36 Von majbut našti ni merena, kaj avena slične sar e anđelurja. Von si čhave e Devlešće kaj vo bolda len palpale andar e mule. 37 A kaj e mule uštena, godova čak vi o Mojsije potvrdisarda ando odlomko po than kaj phabolas o grmo kaj e Gospode akhardas e Avraamešće Devleja, e Isakošće Devleja taj e Jakovešće Devleja dumut nakon so von muline. 38 A o Del naj Del e mulengo nego o Del e džudengo, kaj si savora ande

leste džude." **39** Pe godova phendine lešće varesave učitelja e Mojsiješće zakonestar: "Učiteljina! Lače phendan!" **40** Taj khonik majbut či usudisajlo te vareso phučel les. **41** Askal o Isus phučla len: "Sostar phenel pe kaj si o Hristo samo potomko e carosko Davidesko?" **42** Pa korkoro o David phenel ande knjige psalmurja: 'Phenel o Gospod mungre Gospodešće: Beš pe mungri počasno desno rig **43** dok či čhav čire dušmajen tale čire pungre.' **44** Korkoro o David akhardas les pire Gospodeja. Sar askal avilosas samo lesko potomko?" **45** Askal anglo sa o them, o Isus phendas pire učenikonende: **46** "Len tumen sama katar e učitelja e Mojsiješće zakonestar, save volin te phiraven pe ande lundže haljine, volin te e manuša pozdravin len pe javne thana, taj te bešen pe prve thana ande sinagoge, taj e počelja pe gozbe. **47** Bi ladžavesko len katar e udovice okova so silen taj hohamne molin pe dugo e Devlešće. Von avena majstrogo osudime."

21 O Isus ando Hramo dikhla e barvalen sar čhon ande riznica love sago daro e Devlešće. **2** A dikhla vi varesošće čore udovica savi čhuta okote samo duj majkicne kovanice. **3** Taj phendas: "Čače, phenav tumende akaja čori udovice čhuta majbut savorendar. **4** Kaj savora von dine katar piro viško, a voj katar piro čoripe dijas sa so sila." **5** Dok varesave učenikurja čerenas svato pale godova sar si o Hramo šukar ukasime e barenca taj e ukrasenca save e manuša andine e Devlešće, a o Isus phendas: **6** "Avela e vrjama kana katar akava so dičhen či ačhela ni bar pe bareste. Svako avela harado." **7** E učenikurja phučline les: "Učiteljina, a kana godova avela? Taj sar džanasa kaj godova uskoro avela?" **8** A vo phendas lende: "Len sama te na aven hohade kaj but džene avena ande mungro alav taj phenena korkoro pale peste kaj si von o Mesija taj phenena: 'avili e vrjama'. Na džan pale lende!" **9** Kana ašunena pale raturja taj pale pobune, na daran. Kaj sa godova trubul te avel, ali godova još naj odma o krajo." **10** Askal još phendas lende: "O them borila pe protiv aver them, taj e carurja protiv aver carurja. **11** Pe sa e riga e themešće avena e potresurja, bokhalipe taj nasvalipe. Po nebo avena čudesne znakurja savendar dela e dar pe sa o them. **12** Ali, majsigo nego godova sa avel astarena tumen taj prognina tumen. Zbog mande predaina tumen e manušenje ande sinagoge te sudin tumende. Inđarena tumen angle carurja taj angle upravitelja zato kaj sledin man. **13** Godova avela tumari prilika te den svedočanstvo. **14** Zato zapamtin na majanglal

te gndin so phenena ande tumari obrana! **15** Me dava tumen alava taj kasavi mudrost savjače naši proturečila niti te odupril pe ni jek tumaro protivniko. **16** A izdaina tumen čak vi tumare dada, deja, phrala, drugarja taj tumari familija. Varesaven tumendar vi mudarena. **17** Savora mrzana tumen zato kaj sledin man. **18** Ali či perela ni jek bal katar tumaro šoro. **19** Tumare duše spasina pe zbog godova, ako či odustanin." **20** O Isus nastavisarda te phenel lende: "A kana dičhena kaj e vojska opkolisardas o Jerusalem, askal džanen kaj avili paše e vrjama kaj avela opustošime. **21** Askal okola save si ande Judeja neka našen ande gore taj save si ando gav neka inkljen andar leste, a ni o okola save si ando polje neka či bolden pe ando gav. **22** Kaj ande godola đesa avela e Devlešći kazna te pherdol sa so ramol ando Sveto lil. **23** Teško e khamne manušnjende taj okolende save den čuči e čhavren ande godola đesa! Kaj avena e bare nevolje pe phuv, taj e Devlesko gnjevo pe akala manuša. **24** Avena mudarde katar o oštro mačo, taj avena inđarde ando robstvo pe sasto them. A o Jerusalem uštavena okola save či džanen palo Del dok či isteknil e vrjama okolendi save či džanen palo Del." **25** O Isus phendas: "Pojavina pe e znakurja po kham taj po čhonut taj pe čereja. A e theme pe phuv astarela o očaj zbog e huka taj e talasurja andar o more. **26** O them merela e daratar taj katar godova kaj ažučarena so avela pe akava them, kaj vi e nebeske sile avena uzdrumome. **27** Askal dičhena man, e Čhave e Manušesće, sar avav pe nebeske oblakurja e silava taj e bare slavava. **28** Kana počnila sa godova te avel, ušten taj vazden tumare šore kaj o Del uskoro oslobodila tumen." **29** Pale godova o Isus phendas lende e usporedba: "Dičhen e smokva ili bilo savo aver kaš. **30** Kana dičhen kaj mučen e patrja, korkoro već džanen kaj paše si o milaj. **31** Gajda vi tumen kana dičhen sa akala događaja, džanen kaj si paše o carstvo e Devlesko. **32** Čače, phenav tumende, kaj akava naraštaj sigurno či načhela dok sa akava či avel. **33** O nebo taj e phuv načhena, ali mungre alava či načhena nikad." **34** O Isus phendas lende: "Len sama te či zuravol tumaro ilo ando handžvali pe palo habe taj ando matipe ili ande trajošće brige taj te či iznenadiil tumen godova đes, **35** savo avela sago zamka, pe sa e manuša save trajin pe sasti phuv. **36** Zato stražarin taj molin tumen e Devlešće te šaj načhen sa akava so trubul te avel taj te ačhen sago pobednikurja angle mande, anglo Čhavo e Manušesko." **37** O Isus svako đes sikavelas ando Hramo, a račava inkljelas taj račarelas pe Maslinsko

gora. 38 A sa o them več katar e rano detharin avenas leste ando Hramo te ašunen les.

22 Avili paše e Pasha savi sas prvo des katar o prazniko e bi kvascošče mangrengo. 2 E šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiješče zakonestar rodenas sar te mudaren e Isuse. Ali daranas katar o them. 3 Askal o beng dijas ando Juda andar o gav Iskariot, jek katar e dešuduj e Isusešče apostolurja. 4 Vo delo thaj dogovorisaјlo e šorvale rašajenca thaj e Hramske stražarenca sar te predail lende e Isuse. 5 A von, kana ašundine, raduisajle thaj obečisardine kaj dena les love. 6 O Juda pristanisardas thaj katar askal počnisarda te rodel lači vrjama te izdail e Isuse lende, a te na dičel o them. 7 Kana avilo o prvo des katar o prazniko e bikvascošče mangrengo, ande savo trubujasas te žrtvuјil pe o bakhro palo prazniko e pasha, 8 o Isus bičhalda e Petre thaj e Jovano thaj phendas lende: "Hajde džan thaj pripremin amende te has e pasha." 9 A e učenikurja phučline les: "Kaj kames te pripremis lat?" 10 A vo phendas lende: "Ake, čim den ando gav malavela tumen o manuš savo indarel paj ando čupo. Teljaren pale leste ando čer savo vo del 11 thaj roden e domačine ande godova čer thaj phenen lešče: 'O učitelj phučel ande savi soba šaj hal e pashalno večera pire učenikonenca?' 12 Vo sikavela tumende e bari soba po sprato. Okote pripremin." 13 E učenikurja đele ando gav thaj arakhline sa sar o Isus phendas lende thaj okote pripremisardine e pashalno večera. 14 Kana avili e vrjama pale večera, o Isus lija than pale sinija e apostolencia. 15 Askal phendas lende: "Saste ileja čeznisardem te hava tumenca akaja pashalno večera majsigo nego so aven mungre muke. 16 Kaj phenav tumende, či majbut hava e pashalno večera dok či pherdol lači svrha ande Devlesko carstvo." 17 Lijas o tahtaj e molasa, zahvalisarda e Devlešče thaj phendas: "Len thaj razdelin maškar tumende. 18 Kaj, phenav tumende: či majbut pijava mol sa dži ke okova des kana pijava tumenca nevi mol ando carstvo mungre Dadesko." 19 Askal o Isus lija o mangro, zahvalisarda e Devlešče pale leste, phagla les thaj dija pire učenikonende thaj phendas: "Akava si mungro telo savo del pe pale tumende. Akava čeren mande po spomen." 20 Gajda lija vo o tahtaj posle e večera thaj phendas: "Akava tahtaj si Nevo savez ande mungro rat, savo čhordol pale tumende." 21 "Ali ake, mungro izdajniko bešel manca pale sinija. 22 Me o Čhavo e Manušesko, moraš te merav sar si odredime, ali jao okolešče savo izdaila man!" 23 A e učenikurja pe godova počnisardine te

phučen pe ko maškar lende šaj avilosas godova. 24 Askal e učenikurja počnisardine te prepirin pe maškar pende ko si lendar majbaro. 25 A o Isus phendas lende: "E carurja akale themešče gospodarin pe pire thema thaj okola saven si vlast pe thema kamen te o them phenel pale lende kaj si lače. 26 Ali tumen na čeren gajda! Naprotiv, okova savo si majbaro maškar tumende, neka avel majcikno, a o vođa sago okova kaj služil. 27 Kaj ko si majbaro? Okova savo bešel pale sinija ili okova savo služil les? Dali naj okova savo si pale sinija? A me ake služil maškar tumende. 28 Ačhiline mande verne ande mungre kušnje. 29 Zato dav tumen ando nasledstvo e carosko čast kaj man dija lat mungro Dad 30 te han thaj te pijen pale mungri sinija ande mungro Carstvo thaj te bešen pe prestolja te sudin e dešuduj plemenurja e Izraelošče." 31 A o Isus phendas: "Simone! Simone! Ake o Sotona rodel katar o Del te probil tumaro pačipe ande mande. Zato rešetila tumen sago o div kroz o sito. 32 Ali me molisajlem pale tute te čiro pačipe ande mande ačhel. A kana palem boldeja tu mande, učvrsti čire phralen." 33 O Petar phendas lešče: "Gospode, spremno sem tusa te džav vi ande tamnica vi ando smrto." 34 A o Isus phendas lešče: "Phenav tuče Petre, ades ni o bašno či oglasila pes a tu trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 35 Thaj phendas: "Kana bičhaldem tumen po drom bi lovengo, bi trastako thaj bi sandalengo, dali failas tumende vareso?" A von phendine: "Khanči či failas amende." 36 Ali akana phendas lende: "Kas si love, neka lel len pesa! Isto gajda vi e trasta! A kas naj mačo, neka bičinel pire gada thaj nek činel pešče mačo. 37 Kaj phenav tumende, moraš te pherdol pe mande okova so si ramome ando Sveto lil: 'Ubrojime si maškar e zločincurja.' kaj sa so e prorokurja ramosardine pale mande pherdola pe." 38 Von phendine lešče: "Gospode, ake akate si amen duј mačurja!" A o Isus phendas lende: "Dosta si!" 39 Askal inklijsto okotar thaj po običaj uputisaјlo pe maslinsko gora. Pale leste teljardine vi lešče učenikurja. 40 Kana areslo okote phendas lende: "Molin tumen te na peren ande kušnja!" 41 Pale godova delo majdur lendar kozom šaj čhudel pe o bar thaj pelo pe pire kočja thaj molisaјlo: 42 "Dade! Ako kames, le mandar akava tahtaj patnje. Ali na te avel mungri nego čiri volja!" 43 A askal sikadilo lešče o anđelo andar o nebo te ohrabil les. 44 A o Isus sa majzurale molilas pe, ande smrtno muka, a o znojo pe leste postanisardas sago kapljice e ratešče save perenas pe phuv. 45 Uštilo katar e molitva, bolda pe ke učenikurja thaj arakhla len sar soven, iscrpime katar e žalost. 46 Pa

phendas lende: "Sostar soven? Ušten! Molin tumen te na peren ande kušnje!" 47 Dok o Isus još čerelas svato, avilo o them thaj angle lende o Juda jek katar e dešuduj učenikurja. Vo avilo paše ko Isus thaj kaml a te čumidel les. 48 A o Isus phendas lešće: "Juda, zar e poljupceja kames te izdais man, e Manušješće Čhave?" 49 A kana e ostale učenikurja dikhline so si, phučline: "Gospode, te napadnis len e mačesa?" 50 A jek lendar zamahnisardas e mačesa pe šorvale rašajesko sluga thaj činda lesko desno kan. 51 A o Isus phendas: "Mučen len te čeren godova! Na oduprin tumen majbut!" Askal čhuta o vas pe lesko kan thaj sastarda les. 52 Askal o Isus phendas e manušenđe save aviline te astaren les, e šorvale rašajenđe, e hramske stražarenđe thaj e židovske starešinende: "Sago po pobunjeniko aviline pe mande e mačonenca thaj e rovljenca! 53 Sostar či astardine man ando Hramo? Svako đes semas okote tumenca. Ali akava si tumaro časo thaj vladil e tama." 54 Astardine e Isuse thaj inđardine les ando čer e šorvale rašajesko. A o Petar dadural džalas pale leste. 55 A e stražarja maškare ande avlija astardine jag thaj bešline okolo late. A o Petar bešlo maškar lende. 56 Varesavi sluškinja dikhla les kaj bešel paše jag, oštro dikhla pe leste thaj phendas: "Vi akava sas e lesa!" 57 A o Petar hohadas: "Manušnije pa me či pindžarav les." 58 Nedugo pale godova još vareko lija les sama thaj phendas: "Vi tu san jek lendar!" A o Petar phendas: "Naj sem, manušeja!" 59 Kana nakhlo varekaj katar jek sato, vareko aver odlučno phendas: "Vi akava sas čače lesa! Pa Galilejco si!" 60 A o Petar phendas: "Manušēja, či džanav so phenes!" Isto časo dok još motholas, oglašisajlo o bašno. 61 Askal o Gospod bolda pe thaj dikhla po Petar, a o Petar dija pe godi ke alava e Gosodešće, save phendas lešće: "Phenav tuće još akaja rjat majsigo nego so o bašno ašundol, trin drom hohaveja kaj či pindžares man." 62 O Petar inklijsto andar e avlija thaj zurale rujas. 63 A e čuvarja počnisardine te maren e Isuse thaj te maren muj lestar 64 Učardine lešće jakha thaj phenenas lešće: "Prorokuisar ko dija tut dab!" 65 Thaj but aver podrugljive alava phenenas lešće. 66 A kana svanosardas o đes, čida pes o starešinstvo e themesko, e šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar thaj andine e Isuse anglo baro židovsko veće. 67 Von phendine lešće: "Ako san tu o Hristo, phen amende godova!" A o Isus phendas lende: "Ako phenav tumende, či pačana mande. 68 Ako phučav tumen dali sem me o Hristo, či odgovorina mande. 69 Ali katar akana me, o Čhavo e Manušesko, bešava po počasno than pašo svemogučo Del." 70 Pe godova

savara phendine: "Tu dakle tvrdis kaj san o Čhavo e Devlesko!" Vo phendas lende: "Tumen korkoro pravo phenen! Me sem!" 71 Pe godova von phendine: "Či trubul amen majbut dokaz. Korkoro ašundam andar lesko muj!"

23 Askal sa e manuša save sas ando židovsko baro veće uštiline thaj inđardine e Isuse ko Pilato savo sas rimsko upravitelj 2 thaj optužisardine les: "Astardam les sar zavodil e theme thaj phenel lende te na počinen o porez e carošće, a pale peste phenel kaj si vo o Hristo, amaro caro." 3 O Pilato phučla les: "Dali san tu o caro e Židovengo?" A o Isus phendas lešće: "Gajda si sago kaj tu phenes!" 4 Askal o Pilato phendas e šorvale rašajenđe thaj e themešće: "Nisošči doš či arakhav pe akava manuši!" 5 Ali von počnisardine još majbut te navalin: "Bunil e theme pire naukava ande sasti phuv e židovendi. Počnisarda ande regija e galilejači thaj avilo sa dži akaring ando Jerusalem!" 6 Kana godova ašundas o Pilato, phučla len, dali si godova manuš galilejco. 7 Kana potvrdisardine godova, o Pilato bičhaldas e Isuse ko Irod, savo vladilas ande galilejači regija. A o Irod baš askal arakhadilo ando Jerusalem. 8 A kana o Irod dikhla e Isuse, zurale raduisajlo kaj dumut već lija te dičhel les zbog okova kaj ašundas pale leste thaj nadisajlo kaj lestar dičhela varesosko čudo. 9 Thaj but phučlas e Isuse, ali vo khanči či phendas lešće. 10 A e šorvale rašaja thaj e učitelja e Mojsiješće zakonestar ačhenas thaj žestoko prnas les. 11 O Irod zajedno pire vojniconenca marda muj lestar. Dijas pe leste e carske haljine thaj bičhaldala le palpale ko Pilato. 12 Godova đes o Irod thaj o Pilato pomirisajle kaj sas majsigo dušmaja. 13 O Pilato akhardas e šorvale rašajen, e vođen thaj e themes 14 thaj phendas lende: "Andine mande akale manušes e optužbava kaj vo vazdel e themes pe buna. Me ake phučav les angle tumende thaj či arakhlem ni jek doš pe leste pale savi prn les. 15 A či arakhla e doš pe leste, ni o Irod thaj zato bičhaldala les palpale amende. Ake, vo či čerda khanči sova zaslužisardas smrto. 16 Zato dava naredba te bičuin les thaj askal mukava les." 17 [A svako brš kana sas o prazniko Pasha, mučenas lende po ječe phangles] 18 A sa o them ande jek glaso čhuta muj alavenca: "Mudar les a muk amende e Varava!" 19 (O Varava sas ande tamnica kaj mudardas, thaj kaj vazdas e buna ando Jerusalem.) 20 O Pilato probisarda te odgovoril len kaj kamelas te mučel e Isuse. 21 Ali o them čholas muj: "Razapnisar les! Razapnisar les!" 22 Phučla len o Pilato trin drom: "Ali savo zločino vo čerda? Me

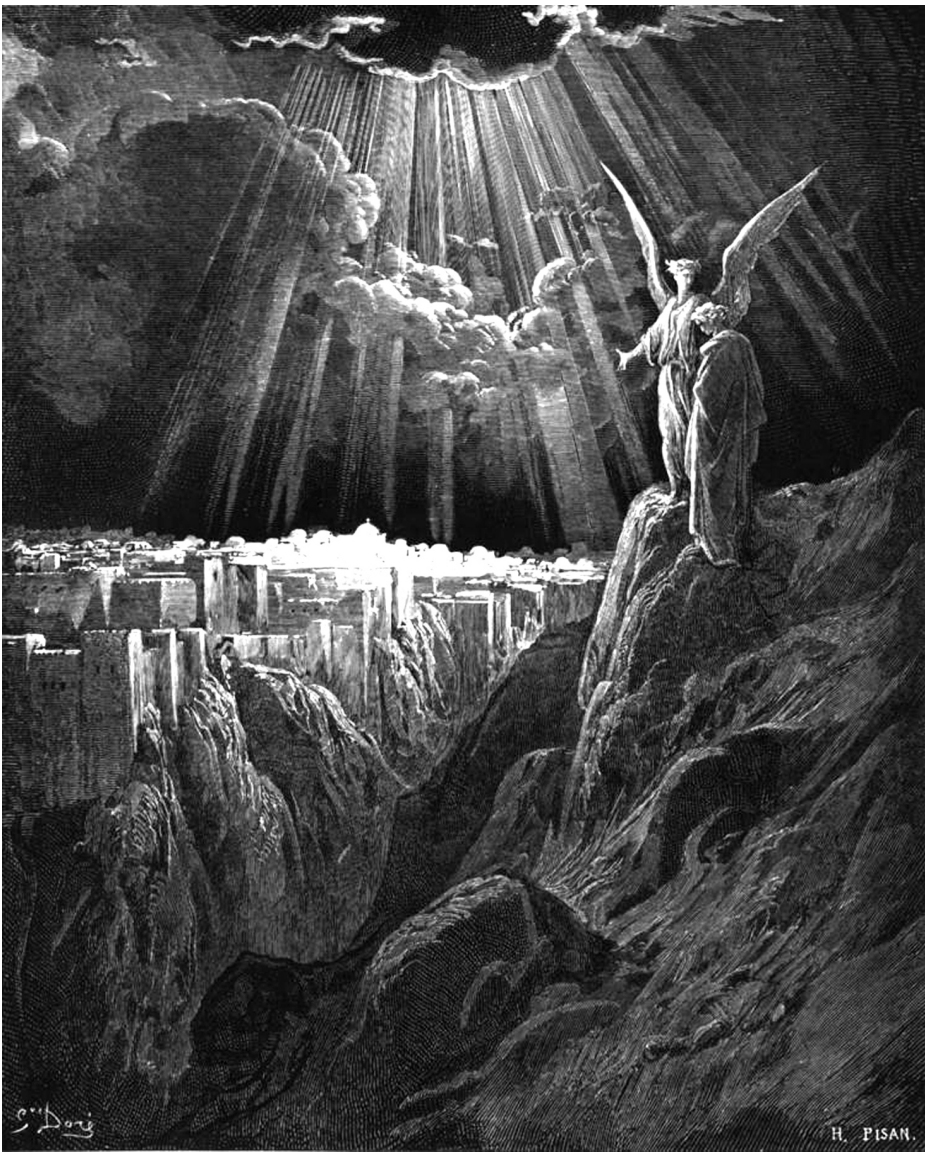
khanči či arakhav pe leste sova zaslužisardas smrto. Zato dava te bičuin les thaj mukava les." 23 A o them čholas muj thaj navalinas te razapnin e Isuse. Thaj čhonas muj sa majzurale thaj majzurale. 24 O Pilato presudisarda te udovoljil lende. 25 Thaj mukla o kole savo sas čhudino ando phanglipe zbog e pobuna thaj zbog o mudaripe, a e Isuse dijas ande vojniconende vas te čeren lesa okova so o them kamlas. 26 Dok indarenas e Isuse, astardine varesave Simone andar o gav e Kirinija, savo boldelas pe andar o polje thaj čhutine pe leste o trušul te indarel palo o Isus. 27 Palo Isus džalas o but them thaj e manušnja save rovenas thaj kukinas pale leste. 28 O Isus bolda pe lende thaj phendas lende: "Manušnjalen andar o Jerusalam, na roven pe mande, nego roven pe tumende thaj pe tumare čhavra. 29 Kaj ake aven e đesa kana phenela pe: 'Blago e nerotkinjende, blago e diješće savo či bijanda thaj blago e čučende save či pravardine.' 30 Askal e manuša molina e gore te peren pe lende thaj e bregonen te učaren len. 31 Kaj ako gajda čerel pe e zelene kaštenca, so tek avela e šuće kaštenca?" 32 E Isuseja po mudaripe indarenas vi aver duj zločinconen. 33 Kana aviline po than savo akhardolas Lubanja, okote razapnisardine e Isuse, a paše leste vi godole zločinconen, ječe pe lešči desno rig, a avre pe lešči levo rig. 34 A o Isus phenelas: "Jartosar lende, Dade Devla, kaj či džanen so čeren!" Pale godova e vojnijkurja čhudine e kocka thaj gajda podelisardine maškar peste lešće drže. 35 O them ačhelas okote thaj dičhelas, a e verske vođe marenas lestar muj e alavenca: "Averen spasisardas, neka akana spasisarel korkoro pes ako si vo čače o Hristo e Devlesko izabraniko!" 36 Vi e vojnijkurja marenas muj lestar, avenas paše leste thaj nudinas les e mol savi sas hamime e šuteja 37 thaj phenenas: "Ako san tu o caro e židovengo, spasi korkoro tut!" 38 A opral lesko šoro čhutine vi natpis pe savo ramolas: "Akava si o caro e židovengo." 39 Jek katar o razapnime zločinco vredolas e Isuse thaj phenelas: "Naj san li tu o Hristo? Pa spasi tut thaj vi amen!" 40 Askal aver phendas: "Zar či daras e Devlestar? Trpis isto kazna sago vi vo? 41 Ali pravedno si te amen trpis kaj primisardam so zaslužisardam amare trajosa, a akava manuš khanči bilače či čerda." 42 Askal phendas: "Isuse, kana počnja te vladis sago caro, de tut godi pe mande thaj av mande milostivo." 43 A o Isus phendas lešće: "Čače phenav tuće: ades aveja manca ando rajo!" 44 Kana već avilo o mismeri, pe sasti phuv nastanisarda o tunjariko thaj sas dži ke o trito sato mismere, 45 kaj o kham pomračisajlo, a e firanglje ando Hramo

pharadile pe opaš. 46 A o Isus još jekhvar čuta muj andar sasto glaso: "Dade Devla, ande čire vas predaiv mungro duho!" Godova phendas, thaj izdahnisarda. 47 Kana o rimsko stotniko dikhla so dogodisajlo, ačhilo te slavil e Devle thaj phendas: "Akava manuš sas čače pravedniko!" 48 Nakon godova sa o them savo čida pes te dičel godova prizor dikhline so sas, boldenas pe čere thaj marenas pe katar e tuga ando kolin. 49 Majdur ačhenas sa okola kaj pindžarenas e Isuse thaj e manušnja save džanas pale leste andar e Galileja thaj promatrinas. 50 Sas varesavo manuš savo akhardolas Josif. Vo sas versko večniko. Thaj sas lačho thaj pravedno manuš 51 andar e Arimateja, gav savo si ande Judeja. Vo či složisajlo e odlukava thaj e postupkosa so čerdine e Isusešće, nego ažučarelas te avel e Devlesko carstvo. 52 Vo đelo ko Pilato thaj rodas lestar e Isusesko telo. 53 Pale godova fuljardine les katar o trušul, pačardine les ando pohtan thaj čhutine les ando isksesime limori ande savo još khonik nas čutino. 54 Godova sas đes kana o them pripremilas pe palo savato, savo uskoro započnila. 55 A godova sa pratinas e manušnja save aviline e Isuseja andar e Galileja. Thaj dičhenas sar čhonas e Isusesko telo ando limori. 56 Pale godova boldine pe čere te pripremin e miomirisurja thaj o pomast savo koristilas pe palo prahope. A kana godova završisardine, već sas o savato pa sasto đes našti khanči čerdine kaj poštuinas e odredba andar o zakon.

24 Prvo đes ando kurko, detharinako rano, e manušnja aviline po limori e miomirisenca save von korkoro čerdine. 2 A kana aresline dži ko limori arakhline o bar spidino katar o limori. 3 Dine andre, ali či arakhline o telo e Gospode Isusesko. 4 Thaj dok ačhenas gajda zibunime, angle lende pojavisajle duj manuša ande blistavo parne haljine. 5 E manušnja darajle thaj poklonisajle e mujesa dži ke phuv, a e duj manuša phendine lende: "Sostar roden e džude maškar e mule? 6 Naj akate, nego uštilo andar e mule! Den tumen godi sar phendas tumende dok još sas ande Galileja: 7 'Me o Čhavo e Manušesko moraš te avava dino ande vas e bezehalende thaj razapnina man, ali me o trito đes uštava andar e mule.'" 8 Askal e manušnja dine pe godi kaj o Isus phendas godova. 9 Thaj boldine pe katar o limori thaj sa godova javisardine e dešujek apostolende thaj savorende averende. 10 A godola manušnja sas e Marija andar e Magdala, e Jovana, e Marija dej e Jakovešči, thaj još varesošće manušnja. Von sa godova so sas phendine e apostolende. 11 A e apostolende

sa gadava činisajlo sago kaj umisliardine, thaj či pačaine e manušnjende. 12 A o Petar ipak, uštilo thaj prastaja karingal o limori. Kana areslo, provirisarda andre thaj dikhla andre o pohtan katar o lano sar pašljol ando limori. Pale godova bolda pes čhere ando čudo savo dogodisajlo. 13 Godova đes e Isusešče duj sledbenikurja putuinas ando gav savo akhardolas Emaus, savo sas majdur katar o Jerusalem dešujek kilometrja. 14 Dromesa čerenas svato maškar pende pale sa so sas. 15 Thaj dok gajda čerenas svato thaj raspravinas, avilo dži lende o Isus thaj džalas lenca. 16 Ali nas dino lenđe jakhende te pindžaren les. 17 O Isus phučla len: "So godova raspravin dromesa?" Von ačihline phade katar e tuga. 18 Jek lendar, savo akhardolas Kleopa, phendas lešče: "Zar san tu jedino stranco ando Jerusalem savo či džanel so sas ando Jerusalem akala đesa?" 19 A o Isus phučla: "So sas godova?" A von phendine lešče: "Pa okova so dogodisajlo e Isuseja andar o Nazaret. Vo sas proroko, silno pe dela thaj ande alava anglo Del thaj angle sa o them: 20 Ali amare šorvale rašaja thaj e vladarja predaisardine les te avel osudime po smrto thaj te razapnin les. 21 A amen nadisajlam kaj si vo okova savo izbavila o Izrael osim godova, akava si već trito đes sar gadava dogodisajlo. 22 A još vi varesave manušnja, save sas maškar amende, zbunisardine men: čim svanosardas đeje po limori, 23 ali okote či arakhline lesko telo pa aviline thaj phendine amende kaj sikadile lenđe e anđelurja thaj phendine lenđe kaj si o Isus džudo. 24 Varesave amarendar prastajine po limori thaj arakhline sa sar e manušnja phendine, ali les či dikhline." 25 A o Isus pe godova phendas lenđe: "O sar sen nerazumne, nisar te pačan ande okova so phendine e prorokurja! 26 Dali či von prorokuisardine kaj o Hristo sa godova moraš te pretrpila majsigo nego so o Del proslavila les?" 27 Askal o Isus započnisardas te objasnij lenđe sa so sas ramome ando Sveto lil, katar o Mojsije dži ke e prorokurja. 28 Pe godova avile paše dži ko gav ande savo džanas, a lenđe pričinisajo sago kaj o Isus kamelas te nastavil majdur o drom. 29 Ali von nagovorinas les: "Ačh amenca! Kaj već peli e rjat, a o đes načhel!" Vo ačhilo thaj dijas lenca ando čher. 30 Kana o Isus lijas te hal lenca, lijas o mangro, blagoslovisarda les, phagla les thaj dija len. 31 Pe godova putajle lenđe jakha thaj pindžardine les, ali vo nestanisardas angle lenđe jakha. 32 Askal von phendine jek avrešče: "Či li phabolas amaro ilo ande amende dromesa dok čerelas amende svato, thaj dok tumačilas amende o Sveto lil?" 33 Odma spremisajle thaj boldine pe ando Jerusalem.

Okote arakhline e dešujek apostolen thaj vi averen e Isusešče sledbenikonen, 34 save phendine lenđe: "O Gospod čače uštilo andar e mule thaj sikadilo e Simonešče!" 35 Askal von phendine sar maladine e Gospode po drom palo Emaus thaj sar pindžardine les kana phaglas o mangro. 36 Dok von čerenas svato pale godova, o Isus katar jekhvar ačhilo maškar lende thaj phendas lenđe: "Miro tumende!" 37 Von, zbunime thaj darade, gndisardine kaj dičhen e duho. 38 A o Isus phendas lenđe: "Sostar darajle? Sostar kasavi sumnja dija ande tumare ile?" 39 Dičhen mungre vas thaj mungre pungre! Me sem gadava! Pipnin man thaj dičhena! E duho naj kokala ni mas sago kaj dičhen kaj man si!" 40 Kana godova phendas lenđe, sikada lenđe e ožiljurja pe pire vas thaj pire pungre. 41 Katar o čuđenje thaj katar e bah našti pačaine. A vo phučla len: "Si tumen vareso hamasko?" 42 Von dine les kotor peko mačho. 43 Vo lija les thaj halas anglal lende. 44 Askal phendas: "Pale akava phenavas tumende dok još semas tumenca: Trubul te pherel pe sa so si ande Mojsijesko zakono, ande proročke lila thaj ande psalmurja ramome pale mande." 45 Askal putardas lendi godi te hačaren o Sveto lil. 46 Thaj phendas lenđe: "Ramome si ande Svete lila: O Hristo trpila thaj merela, a o trito đes uštela andar e mule. 47 Ande lesko alav propovedila pe sa e manušenje kaj trubun te pokajin pe gajda te o Del jartol lenđe e bezeha. A počnila katar o Jerusalem. 48 Tumen sen svedokurja pale godova. 49 A me bičhalava tumende e Sveto Duho, baš sago kaj mungro Dad obečisarda. Zato ačhen ando gav dok či len pe tumende e sila opral." 50 Pale godova o Isus inđarda len paše dži ko gav Vitanija. Okote vazdas pire vas thaj blagoslovisarda len. 51 Gajda sar blagoslovisarda len, durilo lendar thaj sas lino ando nebo. 52 Von peline pe koča angle leste thaj askal bare bahtasa boldine pe ando Jerusalem. 53 Thaj svako đes ando Hramo slavinas e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Chergash Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Chergash Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-VIax---Chergash-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8

1 Peter 1:25
1 Peter 4:11
1 Peter 5:11
2 Peter 3:18
1 John 2:17
2 John 1:2
Jude 1:13
Jude 1:25
Revelation 1:6
Revelation 1:18
Revelation 4:9
Revelation 4:10
Revelation 5:13
Revelation 7:12
Revelation 10:6
Revelation 11:15
Revelation 14:11
Revelation 15:7
Revelation 19:3
Revelation 20:10
Revelation 22:5

aidios

Romans 1:20
Jude 1:6

1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31

aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28
John 12:25
John 12:50
John 17:2
John 17:3
Acts 13:46
Acts 13:48
Romans 2:7
Romans 5:21
Romans 6:22
Romans 6:23
Romans 16:25
Romans 16:26
2 Corinthians 4:17
2 Corinthians 4:18
2 Corinthians 5:1
Galatians 6:8
2 Thessalonians 1:9
2 Thessalonians 2:16
1 Timothy 1:16
1 Timothy 6:12
1 Timothy 6:16
2 Timothy 1:9
2 Timothy 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Philemon 1:15
Hebrews 5:9
Hebrews 6:2
Hebrews 9:12
Hebrews 9:14
Hebrews 9:15
Hebrews 13:20
1 Peter 5:10
2 Peter 1:11
1 John 1:2
1 John 2:25
1 John 3:15
1 John 5:11
1 John 5:13
1 John 5:20
Jude 1:7
Jude 1:21
Revelation 14:6

eleēse

Romans 11:32

Geenna

Matthew 5:22
Matthew 5:29
Matthew 5:30
Matthew 10:28
Matthew 18:9
Matthew 23:15
Matthew 23:33
Mark 9:43

Mark 9:45
Mark 9:47
Luka 12:5
James 3:6
Hadēs
Matthew 11:23
Matthew 16:18
Luka 10:15
Luka 16:23
Acts 2:27
Acts 2:31
1 Corinthians 15:55
Revelation 1:18
Revelation 6:8
Revelation 20:13
Revelation 20:14

Limnē Pyr

Revelation 19:20
Revelation 20:10
Revelation 20:14
Revelation 20:15
Revelation 21:8

Sheol

Genesis 37:35
Genesis 42:38
Genesis 44:29
Genesis 44:31
Numbers 16:30
Numbers 16:33
Deuteronomy 32:22
1 Samuel 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kings 2:6
1 Kings 2:9
Job 7:9
Job 11:8
Job 14:13
Job 17:13
Job 17:16
Job 21:13
Job 24:19
Job 26:6
Psalms 6:5
Psalms 9:17
Psalms 16:10
Psalms 18:5
Psalms 30:3
Psalms 31:17
Psalms 49:14
Psalms 49:15
Psalms 55:15
Psalms 86:13
Psalms 88:3
Psalms 89:48

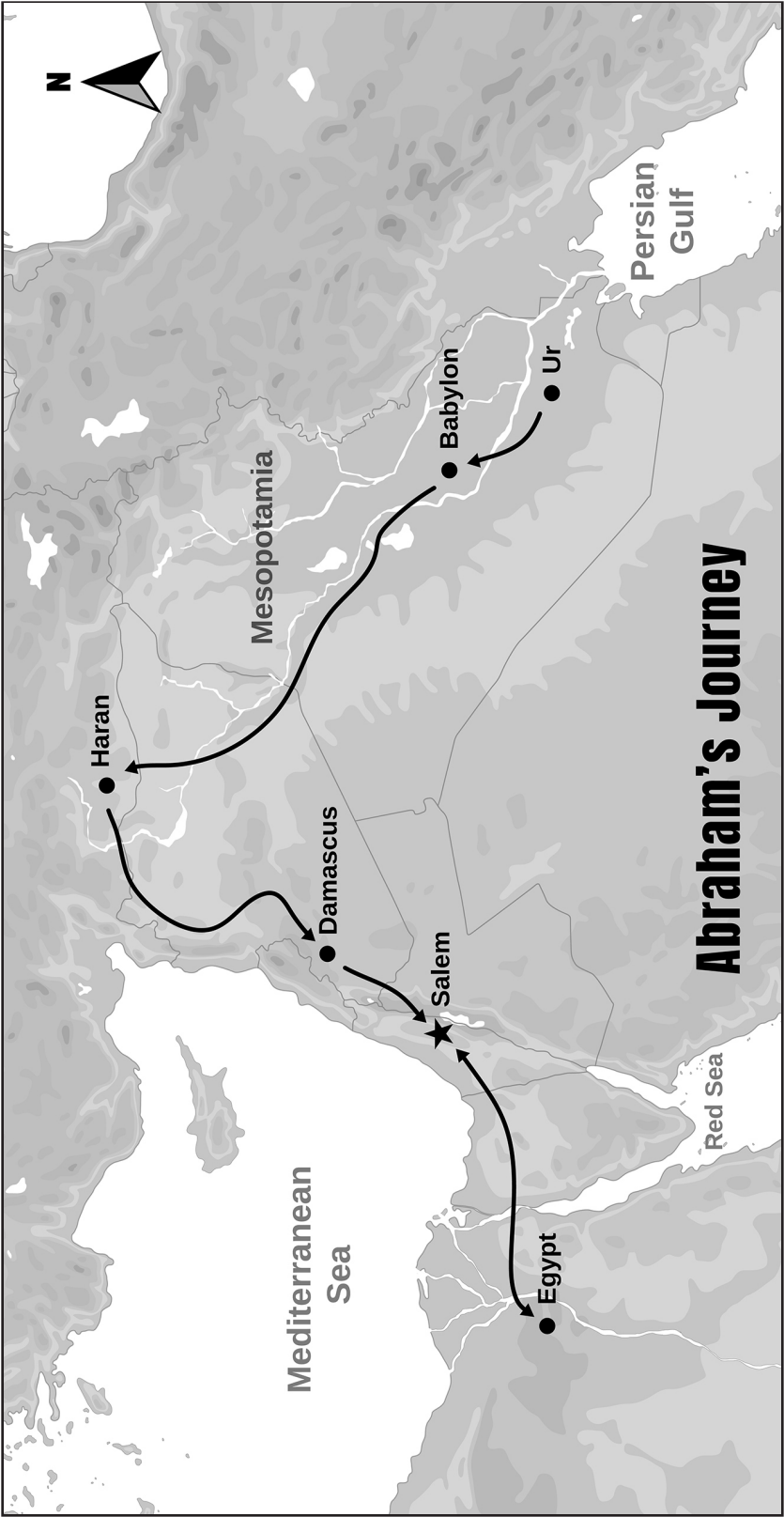
Psalms 116:3
Psalms 139:8
Psalms 141:7
Proverbs 1:12
Proverbs 5:5
Proverbs 7:27
Proverbs 9:18
Proverbs 15:11
Proverbs 15:24
Proverbs 23:14
Proverbs 27:20
Proverbs 30:16
Ecclesiastes 9:10
Song of Solomon 8:6
Isaiah 5:14
Isaiah 7:11
Isaiah 14:9
Isaiah 14:11
Isaiah 14:15
Isaiah 28:15
Isaiah 28:18
Isaiah 38:10
Isaiah 38:18
Isaiah 57:9
Ezekiel 31:15
Ezekiel 31:16
Ezekiel 31:17
Ezekiel 32:21
Ezekiel 32:27
Hosea 13:14
Amos 9:2
Jonah 2:2
Habakkuk 2:5

Tartaroō

2 Peter 2:4

Questioned

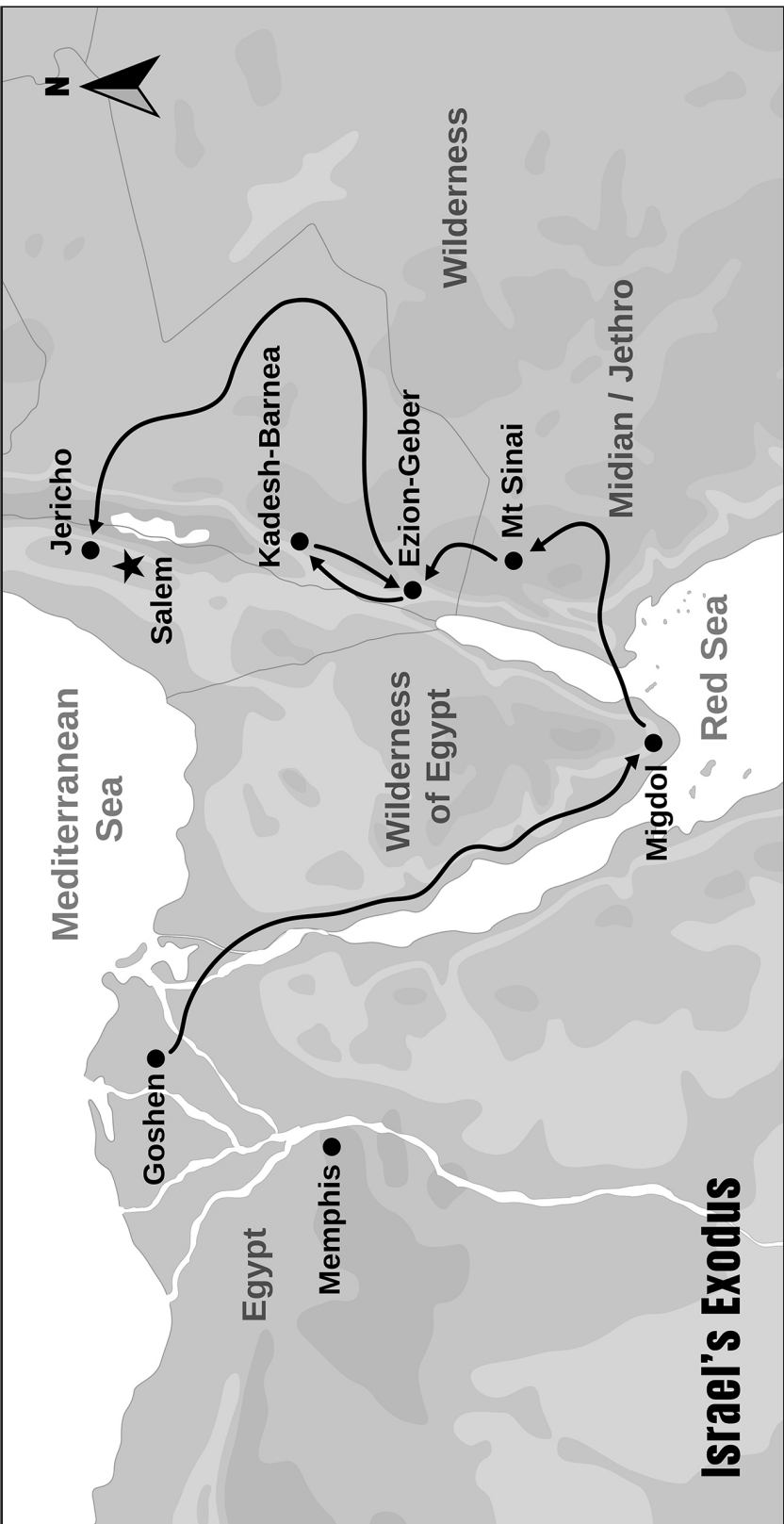
None yet noted

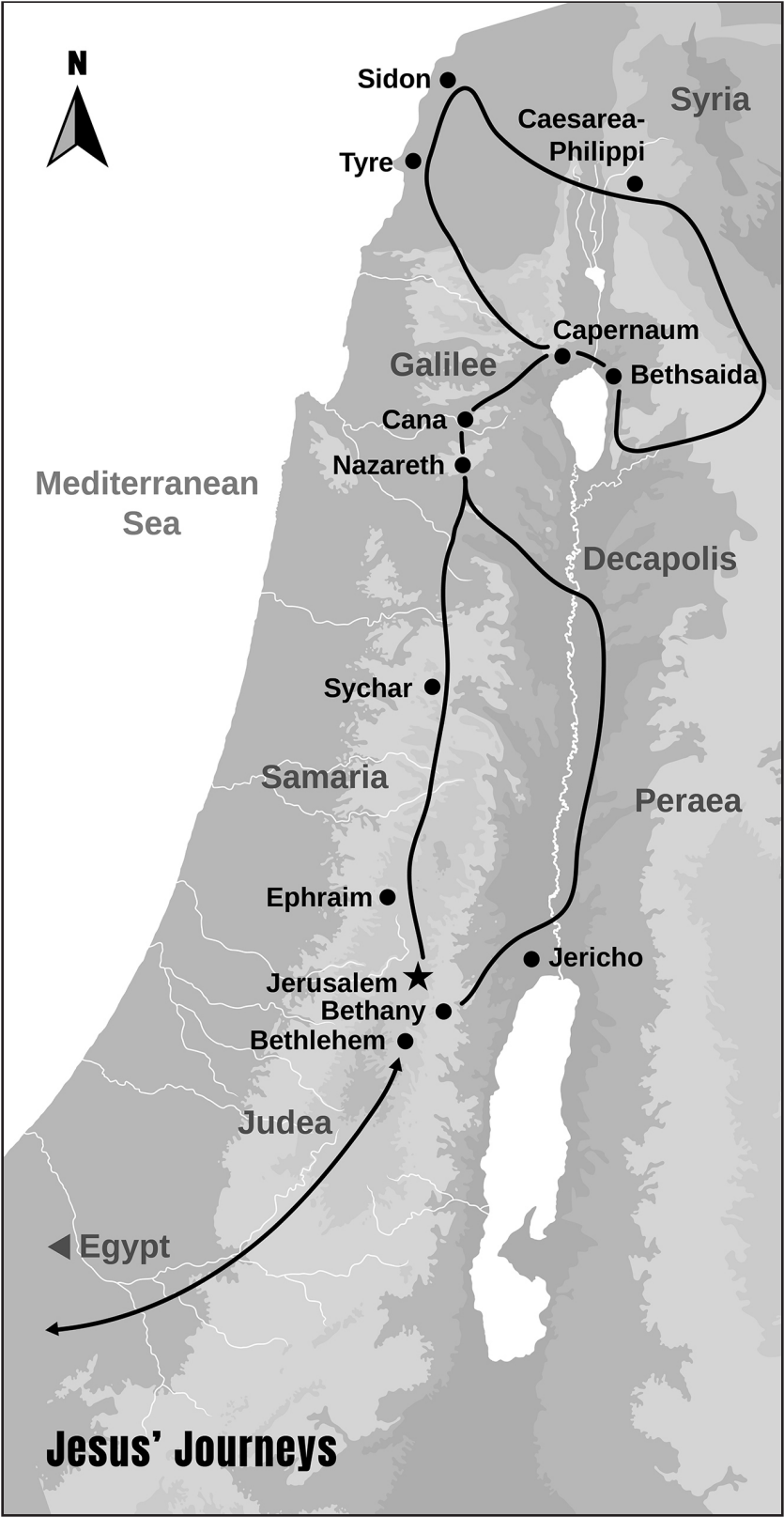
Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- Christ returns for his people**
- 1956** Jim Elliot martyrd in Ecuador
 - 1830** John Williams reaches Polynesia
 - 1731** Zinzendorf leads Moravian mission
 - 1614** Japanese kill 40,000 Christians
 - 1572** Jesuits reach Mexico
 - 1517** Martin Luther leads Reformation
 - 1455** Gutenberg prints first Bible
 - 1323** Franciscans reach Sumatra
 - 1276** Ramon Llull trains missionaries
 - 1100** Crusades tarnish the church
 - 1054** The Great Schism
 - 997** Adalbert martyrd in Prussia
 - 864** Bulgarian Prince Boris converts
 - 716** Boniface reaches Germany
 - 635** Alopen reaches China
 - 569** Longinus reaches Alodia / Sudan
 - 432** Saint Patrick reaches Ireland
 - 397** Carthage ratifies Bible Canon
 - 341** Ulfilas reaches Goth / Romania
 - 325** Niceae proclaims God is Trinity
 - 250** Denis reaches Paris, France
 - 197** Tertullian writes Christian literature
 - 70** Titus destroys the Jewish Temple
 - 61** Paul imprisoned in Rome, Italy
 - 52** Thomas reaches Malabar, India
 - 39** Peter reaches Gentile Cornelius
 - 33** Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we?			▶		Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful?			▶		Romans 5:12-19	
Where are we?			▶			
					Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.		
▶ Who are we?	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		
		Son	God's perfect fellowship			
		Holy Spirit				
	Mankind	Living				
		Deceased believing				
		Deceased unbelieving				
	Angels	Holy	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		
		Imprisoned				
		Fugitive				
		First Beast				
		False Prophet				
		Satan				
Why are we?			▶		Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God’s image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?				
Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:13 Thalaasa	
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Destiny

Chergash Romani at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. *"If the first fruit is holy, so is the lump,"* Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"
Matthew 28:19

